

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra českého jazyka a literatury

Funkční využití syntaktických struktur v publicistickém stylu

Bakalářská práce

Autor: Markéta Daňková
Studijní program: B 7202 Mediální a komunikační studia
Studijní obor: Literární dokumentaristika a teorie čtenářství
Vedoucí práce: Mgr. Jana Bílková, Ph.D.

Hradec Králové

2015

Zadání bakalářské práce

Autor:	Markéta Daňková
Studium:	P101002
Studijní program:	B7202 Mediální a komunikační studia
Studijní obor:	Literární dokumentaristika a teorie čtenářství
Název bakalářské práce:	Funkční využití syntaktických struktur v publicistickém stylu
Název bakalářské práce AJ:	The Function of Syntactic Structures in Journalism
Cíl, metody, literatura, předpoklady: Práce se zaměří na komparaci syntaktických výrazových prostředků v různých typech publicistických útvarů (informační, hodnotící, beletristické a propagační útvary).	
Anotace: Práce se zaměří na komparaci syntaktických výrazových prostředků v různých typech publicistických útvarů (informační, hodnotící, beletristické a propagační útvary).	
Garantující pracoviště:	Katedra českého jazyka a literatury, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	Mgr. Jana Bílková, Ph.D.
Oponent:	PhDr. Lukáš Zábranský, Ph.D.
Datum zadání závěrečné práce:	27.2.2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala (pod vedením vedoucího bakalářské práce) samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne .....

Podpis studenta: .....

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 4/2009 (Řád pro nakládání se školními a některými jinými autorskými díly na UHK).

Datum: .....

Podpis studenta: .....

Poděkování

Rád bych poděkovala vedoucí své bakalářské práce - Mgr. Janě Bílkové, Ph.D., za pomoc a rady, které mi poskytla při vypracovávání této práce.

Anotace:

DAŇKOVÁ, Markéta. *Funkční využití syntaktických struktur v publicistickém stylu*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2015. 44 s. Bakalářská práce.

Tato bakalářská práce se zabývá funkčním využitím syntaktických struktur v publicistickém stylu. Pro tyto účely byl vybrán tištěný denní tisk Mladá Fronta Dnes. V práci jsou rozebírány texty z jednotlivých typů publicistických útvarů. Jsou to útvary informační, hodnotící, beletristické a propagační. Konkrétně jsou rozebírány zprávy, komentáře, fejetony a reklama. Rozbor a zkoumání textů jsou založeny na teoretických informacích. V textech jsou analyzovány především syntaktické výrazové prostředky. Je však přihlédnuto také k aspektům morfologické a stylistické stránky jazyka. Rozbory a jejich následná komparace tvoří charakteristiku všech zmíněných útvarů publicistiky.

Klíčová slova: publicistické útvary, syntaktické struktury, Mladá Fronta Dnes

Annotation:

DAŇKOVÁ, Markéta. The *Functional Usage of Syntactic Structures in the Journalistic Style*. Hradec Králové : Pedagogical Faculty, University of Hradec Králové, 2015. 44 s. Bachelor Degree Thesis.

This bachelor thesis deals with functional usage of syntactic structures in the journalistic style. For these purposes printed daily newspaper *Mladá Fronta Dnes* was chosen. In the thesis texts from different types of journalistic forms are analysed. These forms are informative, evaluative, belletristic and promotional. Specifically news, commentaries, feuilletons and advertisements are being analysed. The analysis and the studying of texts are based on the grounds of theoretical information. The emphasis is placed mainly on the analysing of syntactic expressive means, however also morphological and stylistic aspects are taken into consideration. Analyses and their consecutive comparison create characteristics of all the above mentioned journalistic forms.

Keywords: journalistic forms, syntactic structures, *Mladá Fronta Dnes*

Obsah

Obsah	0
1 Úvod	1
2 Informační útvar	3
2.1 Informační ukázka první	5
2.2 Informační ukázka druhá	6
2.3 Informační ukázka třetí	8
2.4 Informační ukázka čtvrtá	9
2.5 Informační ukázka pátá	11
2.6 Shrnutí informačních ukázek	12
3 Hodnotící útvar	14
3.1 Hodnotící ukázka první	16
3.2 Hodnotící ukázka druhá	17
3.3 Hodnotící ukázka třetí	19
3.4 Hodnotící ukázka čtvrtá	20
3.5 Hodnotící ukázka pátá	21
3.6 Shrnutí hodnotících ukázek	22
4 Beletristický útvar	25
4.1 Beletristická ukázka první	26
4.2 Beletristická ukázka druhá	27
4.3 Beletristická ukázka třetí	28
4.4 Beletristická ukázka čtvrtá	28
4.5 Beletristická ukázka pátá	29
4.6 Shrnutí beletristických ukázek	29
5 Propagační útvar	31
5.1 Propagační ukázka první	33
5.2 Propagační ukázka druhá	34
5.3 Propagační ukázka třetí	35
5.4 Propagační ukázka čtvrtá	35
5.5 Propagační ukázka pátá	36
5.6 Shrnutí propagačních ukázek	36
6 Závěrečné zhodnocení praktických ukázek	38
7 Závěr	40
8 Seznam použité literatury	41
9 Přílohy	43

1 Úvod

Tato bakalářská práce vznikla v průběhu studia oboru Literární dokumentaristika a teorie čtenářství na Pedagogické fakultě Univerzity Hradec Králové v letech 2010 – 2015. Tématem je problematika funkčního využití syntaktických struktur v publicistickém stylu. Hlavním úkolem této práce je komparace syntaktických výrazových prostředků v různých typech publicistických útvarů. Jedná se konkrétně o informační, hodnotící, beletristické a propagační útvary.

Téma bylo vybráno především z toho důvodu, že do této doby nebyla napsána žádná ucelená práce, která by se zabývala právě onou zmíněnou problematikou. Na dané téma mě přivedlo studium stylistiky zařazené do předmětů našeho oboru. Začala jsem o to postupně zajímat. Když mi moje tehdejší vyučující dala podnět k napsání práce právě na toto téma, rozhodla jsem se tuto problematiku probádat podrobněji.

Za cíl práce jsem si stanovila rozbor novinových článků na základě poznání teorie, která byla o typech publicistických útvarů dosud napsána. Na základě teoretických poznatků jsem si sestavila kritéria k analýze novinových textů. Za útvary informační jsem si vybrala zprávy, za útvary hodnotící komentáře, za útvary beletristické fejetony a za útvary propagační reklamy. Nejprve jsem se zaměřila na každý útvary zvlášť a dle rozebraných ukázek si sestavila osnovu toho, co jsem v textech objevila. Poté následovala komparace mnou zjištěných poznatků mezi jednotlivými útvary. Hlavní myšlenkou a také sledovanou oblastí je to, jak moc se od sebe liší a v čem se naopak podobají.

V rozborech jsem se zaměřovala jednak na rovinu syntaktickou, ale částečně i na morfologické prostředky a stylistické faktory kvůli úplnosti hodnocení jednotlivých textů. Můj předpoklad byl, že se jednotlivé útvary budou od sebe lišit tím, co je pro každý z nich typické. Také jsem ale předpokládala, že v některých faktorech se způsob psaní novinových textů, ač z různých útvarů, bude podobat.

Jako výchozí denní tisk jsem si zvolila Mladou Frontu Dnes, z níž jsem vybírala všechny praktické ukázky textů. Časové období textů je leden až duben 2012. Důvodem je nucené prodloužení mého studia ze zdravotních důvodů, proto nejsou texty z aktuálního roku. Pro nastudování teoretické části práce jsem použila veškerou dostupnou literaturu, kterou uvádí v seznamu literárních a internetových zdrojů.

Praktická část je již výsledkem mých vlastních úvah a práce s textem, kdy jsem vycházela z nastudovaných teoretických znalostí. Teoretické poznatky se v praktické části propojily a využívala jsem je jak při rozboru, tak při komparaci. Hlavní těžiště této bakalářské práce spočívá v uvedení teoretických znalostí, analyzování vybraných článků a jejich následné srovnání, kterým se zabývám vždy v tomto sledu.

2 Informační útvar

Informační útvar, též nazýván jakožto zpravodajský styl, zahrnuje především zpravodajské texty podávající sdělení o nových, aktuálních jevech a událostech. Jedná se zpravidla o výčet základních údajů bez podrobnějšího zdůvodňování faktů. Co se konkrétních útvarů týče, za nejobvyklejší se považuje zpráva, rozšířený článek, oznámení, interview, také komuniké, případně referát.

Informace bývají stručné, věcné a též konkrétní. Jedná se hlavně o zprávy z politického, ekonomického a společenského života, též ze sportovní sféry a čím dál častěji i ze sféry odborné. Jsou to tedy texty přinášející popularizaci odborných poznatků zejména z vědních oborů, jež se významně podílejí na vývoji společnosti. Z toho důvodu je i zpravodajský styl ovlivněn přítomností termínů, které jsou často vysvětleny, a též pojmovostí. Komunikáty tedy plní jednak funkci informativní neboli zpravovací, ale rovněž z části i funkci odborně sdělnou.

Ve zpravodajských sděleních se usiluje o co největší rychlost v podávání informací a objektivitu textů. Autoři jsou omezeni časem, u psaných textů pak délkou zpráv. Ve formulacích se promítá snaha o konkrétnost a přímost ve sdělení, dále stručnost až strohost vyjádření. Myšlenková hutnost, nasycenost fakty, stručnost sdělení, konkrétnost a pojmová srozumitelnost jsou charakteristické právě pro texty zpravodajské. Komunikace má za cíl předání množství nových informací. *„Aktuální téma a obsah ve zpravodajských textech je formulován tak, aby adresát dostal odpovědi na to, co se stalo, kdy a kde se to stalo, kdo to udělal, eventuelně stručně jak a proč, ale hlubší analýza zpráv a uvádění tématu do širších souvislostí se většinou neočekává.“*¹

Ve zpravodajském stylu převažuje nocialita výrazových prostředků, více než užité jazykový materiál, dále případná aktualizace vyjádření upoutává novost tématu, také jeho neotřelost a překvapivost, často též atraktivita. Jazykové prostředky jsou vybírány tak, aby tvořily objektivní, nezaujatou, nezkreslenou a úplnou informaci. Čtenář očekává úplnost a pravdivost faktografického materiálu. Použité pojmenovací

---

¹ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 172. ISBN 978-80-247-2979-4.

prostředky by měly přesně uvádět osoby i děje a konkrétní místa i časy událostí, jež se zprávy týkají. Z toho vyplývá snaha o neosobní komunikaci.

Na rozdíl od textů publicistických se upřednostňuje stručnější vyjádření. Jazykový materiál je tvořen neutrálními prostředky spisovného jazyka a prostředky stylově příznakovými neboli žurnalistickými. Nalezneme zde všechny typické prostředky automatizace vyjádření. Při tvorbě jsou běžně užívány modely vyjádření, různá schémata, formulační šablonovitost, která je ve zpravodajském stylu zvláště výrazná, jelikož odpovídá opakujícím se situacím, také jevům a událostem, o nichž je informováno. Mění se tedy pouze fakta. Z tohoto důvodu je pro zpravodajský styl příznačná uvědomělá stereotypnost výrazových prostředků. Ve velké míře dochází k uplatnění publicistů, dále také k tendenci automatizace vyjádření, ale též ke stabilizaci slovníku odrážející dobu.

Syntax je rozmanitá a nalézáme zde automatizaci, modelovost a také standardizovanost. Dochází ke střídání kratších větných celků, což jsou často jednoduché dvojčlenné věty s větami s množstvím rozvíjejících se větných členů. Nechybí ani výčtová linie informací, dále časté používání několikanásobných větných členů. Co se souvětí týče, tak obvykle nebývají příliš složitá, zpravidla se skládají ze dvou nebo tří vět, opětovně s výskytem většího počtu rozvíjejících se větných členů. Častá hutnost a přesycenost sdělení je výsledkem užívání kondenzovaných formulací, které vznikají ze snahy žurnalistů podat v jedné zprávě maximální množství informací. Ve větách je obvykle použito málo plnovýznamových sloves v určitém tvaru a celkově tedy převládá jmenný charakter vyjadřování.

Charakteristická je přítomnost polopredikativních neboli polovětných konstrukcí, především přívlastkových, například: „Sazka jako nový investor hokejové haly určené na nedávném zasedání nejvyšších hokejových postů ke konání mistrovství světa v roce 2004 nemusí trpět.“²

Poměrně častému výskytu se těší apozice konkretizující, hlavně výčtové, a vysvětlující, například: „Akciónáři Sazky – sportovní svazy jako ČSTV či Sokol – totiž s investorským projektem vedení předběžně souhlasili... Mrtvá těla dvou

---

² MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 173. ISBN 978-80-247-2979-4.

Vietnamců, devětatřicetiletého muže a deset let mladší ženy, našli ve středu policisté...“³

„Výrazové prostředky morfologické jsou spisovné a většinou stylově nepříznačné, i když ve zpravodajství se uplatňují stylově odlišené dublety/varianty a to ve stylovém rozpětí od hovorovosti až ke knižnosti.“⁴ Varianty hláskové, tvarové či slovtvorné souvisejí především s mluveným zpravodajstvím. Zatímco v psaní formě dochází k čím dál většímu výskytu tvarových variant knižních, dokonce ojediněle též archaických, kupříkladu opětné objevování infinitivu na *-ti*, *-ci*, a rovněž častější výskyt přechodníků.

2.1 Informační ukázka první

Viz. Příloha A.

Tento text zapadá do informačního útvaru. Jedná se o zprávu z domova, která stručně informuje o tom, co se stalo, kdy a kde se to stalo a také kdo to udělal, v tomto případě i proč. Hlubší analýzu ovšem neposkytuje.

Hned na začátku zprávy je tučnými velkými písmeny uvedeno, že událost se stala v Praze. Chybí úvodní perex obvyklý u informačních zpráv či článků, který shrnuje základní myšlenky textu.

Text je organizován pevně a jeho kompozice je strukturovaná a logicky daná. Zpráva je členěna do čtyř odstavců. Ty jsou přibližně stejně dlouhé a myšlenkově na sebe navazují. Zpráva sama o sobě není nijak dlouhá, naopak je zde vidět snaha o co největší stručnost a konkrétnost, proto ani není nutné, aby nové myšlenky uváděly podnadpisy.

Střídají se věty jednoduché dvojčlenné se souvětími. Jednoduché dvojčlenné věty převažují dohromady v počtu pěti vět. Tři z nich jsou stručnější, přičemž další dvě jsou napsány s množstvím rozvíjejících se větných členů, což přispívá k myšlenkové hutnosti vedoucí ke kondenzovanosti textu. Souvětí převažuje v počtu sedmi vět.

---

³ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 173-174. ISBN 978-80-247-2979-4.

⁴ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 174. ISBN 978-80-247-2979-4.

Nejsou však nijak složitá. Všechna se skládají maximálně ze dvou vět, což je typické pro zpravodajský styl.

Převažuje zde naprostá hypotaxe. Parataxe se nevyskytuje ani jednou. Hypotaxi lze konkrétně rozdělit na čtyři vedlejší věty přívlastkové, a poté na jednu vedlejší větu podmětnou, jednu předmětnou a jednu příslovečnou důvodovou.

Vedlejší věty přívlastkové jsou všechny připojeny spojovacím výrazem který/která, za nímž následuje rozvinutí věty hlavní. Přívlastkové věty především napomáhají kondenzaci textu. Zároveň v nich lze spatřit automatizaci, modelovost a také standardizovanost, jelikož jsou strukturovány velmi obdobně. Podmětná vedlejší věta nahrazuje podmět ve větě hlavní, která obsahuje značný počet rozvíjejících větných členů. Celé souvětí působí velmi hutně, co se počtu sdělených informací týče. Vedlejší věta předmětná rozvíjí myšlenku věty hlavní a nahrazuje vlastně předmět věty hlavní. Zároveň je v ní užitý trpný rod. Vedlejší věta důvodová zastupuje vysvětlení jednoho ze stanovisek ve zprávě, a sice stručně.

Všechna tato souvětí přispívají k již zmíněné kondenzaci textu. Stejně tak dvojčlenné věty s množstvím rozvíjejících se větných členů jsou známkou kondenzovanosti a autorovy snahy o podání, co nejvíce informací, v co nejkratším celku.

Text je obohacen o přímou řeč, která zabraňuje případné nepřesné interpretaci a naopak dokládá doslovnou nezmanipulovanou informaci. Přímá řeč se vyskytuje dvakrát. V prvním případě uvádí hned první odstavec. Ve druhém je pak zakomponována do textu odstavce třetího. Nepřímá řeč chybí. Výrazové prostředky morfologické jsou spisovné a stylově nepříznačné.

Informace jsou stručné, věcné, srozumitelné a také konkrétní. Postoj autora je neutrální. Nesnaží se o podsouvání čtenáři svého názoru či jej nějak ovlivnit. Funkce textu je informativní čili zpravovací.

2.2 Informační ukázka druhá

Viz. Příloha B.

Další text z informačního útvaru též patří do zpráv z domova a jeho náplní je stručná informace o tom, co se stalo, kdy a kde se to stalo a také kdo to udělal, v tomto případě i proč opětovně bez nějaké hlubší analýzy.

Na samém počátku zprávy je tučnými velkými písmeny uvedeno, kde se událost stala, tedy v Praze. Zpráva neobsahuje úvodní perex obvyklý u informačních zpráv či článků. Místo toho je však uprostřed zprávy strategicky umístěn úryvek z textu. Ten je zvýrazněný tučným a zvětšeným písmen, jež na sebe jednak přiláká pozornost jako první, ale zároveň napoví čtenáři, co se nejspíš ve zprávě dozví.

Text je organizován pevně strukturovanou a logicky danou kompozicí. Zpráva se dělí do celkem osmi odstavců, ale na rozdíl od předchozího příkladu nejsou stejně dlouhé. Zpráva je stručná, konkrétní, a s myšlenkovou návazností. Přesto je zde uveden jeden podnadpis zvýrazněný tučným písmen, který poukazuje na vstoupení nové myšlenky.

V textu dochází k prolínání vět jednoduchých dvojčlenných se souvětími, a dokonce lze nalézt i jednu větu jednočlennou, která má pouze přísudkovou část. Dvojčlenných vět je dohromady pět. Dvě z nich uvozují přímou řeč, další dvě jsou stručnějšího rázu, a poslední z nich je klasickou ukázkou věty s množstvím rozvíjejících se větných členů přispívajících k myšlenkové hutnosti vedoucí ke kondenzovanosti. Souvětí převažují v počtu jedenácti vět, kdy se dělí zhruba na dvě poloviny, co se složitosti týče. Šest souvětí se skládá ze dvou vět a zbylých pět z vět pěti, což je stále typické pro zpravodajský styl.

V ukázce převažuje hypotaxe. Parataxe se vyskytuje pouze jednou. Hypotaxi lze konkrétně rozdělit na sedm vedlejších vět přívlastkových, dále na dvě předmětné, dvě příslovečné účelové, jednu příslovečnou způsobovou a ještě na jednu příslovečnou přípustkovou. Všechny tyto vedlejší věty jednak přispívají k hutnosti textu, což přispívají k jeho kondenzovanosti a napomáhá maximálnímu počtu informací, v co nejkratším útvaru. O tom svědčí rovněž opětovný výskyt většího počtu rozvíjejících větných členů. Všechny vedlejší věty mají zároveň za úkol vždy něco vysvětlit, upřesnit a uvést na pravou míru, aniž by bylo nutno text natahovat o další jednoduché věty. Na skladbě vět je patrná automatizace, určitá modelovost a též standardizovanost, s jakou jsou podobné texty psány. Struktura je velmi podobná.

V textu nechybí přímá řeč vyskytující se hned třikrát. Jejím komunikačním smyslem je přesnost a autentičnost interpretace. Dokládá přesnost sdělených informací. Nepřímá řeč chybí. Trpný rod či větné ekvivalenty nebyly nalezeny. Za to nechybí výčtová linie informací a též používání několikanásobných větných členů, což je typické pro zpravodajský styl. Výrazové prostředky morfologické jsou spisovné a stylově nepříznačné. Nevyskytují se žádné neobvyklé tvary jako knižní výrazy či přechodníky.

Zpráva je stručná, věcná, srozumitelná, obohacená konkrétními informacemi. Postoj autora samotného je neutrální. Z příložených přímých řečí lze pouze zaznamenat stanovisko, jež zaujímá facebooková skupina, o níž je řeč. Ale ani to nemá v textu přílišný vliv, aby to mohlo čtenáře nějakým způsobem ovlivnit. Proto je funkce textu informativní. Stejně jako v předchozí ukázce.

2.3 Informační ukázka třetí

Viz. Příloha C.

Další zpráva z domova opět splňuje základní kritérium, kdy vypovídá o tom, co se stalo, kdy a kde se to stalo a také kdo to udělal, v tomto případě i proč, bez nějaké hlubší analýzy.

Tučnými velkými písmeny se na začátku textu dozvídáme místo události, což je opět Praha. Tentokrát zpráva obsahuje úvodní perex shrnující základní myšlenku textu v jediné jednoduché dvojčlenné větě. Není žádnou zvláštností, že jsou zde tučně zvýrazněna tři slova, jež mají zaujmout čtenáře. Někdy bývá v perexu tato zvýrazněná část označena odlišnou barvou, obvykle červenou, tady si však autor vystačil s klasickou černou, tudíž zvýrazněná část o tolik nevystupuje v popředí.

I tento text má pevnou organizaci a strukturovanou, logicky danou kompozici. Zpráva je rozdělena do šesti odstavců, jejichž délka je výrazně odlišná. Jeden odstavec má kupříkladu pouze jednu větu, zatímco další zabírá čtvrtinu celého textu. Tento nesoulad v délce je způsoben tím, že každý odstavec se zabývá jinou, novou myšlenkou. Zpráva je stručná a konkrétní. Myšlenky odstavců na sebe navazují a společně tvoří hlavní myšlenku textu.

V textu se střídají věty jednoduché dvojčlenné se souvětími. Dvojčlenné věty jsou opět rozšířeny o další rozvíjející větné členy a je jich osm. Zároveň však tyto věty nejsou přehuštěny. Jsou stručné s konkrétními údaji, díky čemuž čtenář dostane přehlednou zprávu. Přispívají k přehlednosti a dobré orientaci v textu. Počet souvětí je devět, tudíž výrazně nepřevažuje nad dvojčlennými větami. Autor zprávy správně vyvážil stručné dvojčlenné věty se souvětími, jež přinášejí doplňující a rozvíjející informace. Osm souvětí se skládá z typicky dvou vět. Pouze jedno souvětí se vymyká tím, že obsahuje čtyři věty.

V textu dominuje, stejně jako u předchozích ukázek, hypotaxe. Parataxe se vyskytuje pouze jednou, kdy je mezi dvěma větami hlavními poměr odporovací. Vedlejší věty jsou zastoupeny čtyřmi přívlastkovými, třemi předmětnými, dvěma podmětnými a jednou příslovecnou přípustkovou. Tato souvětí přispívají ke kondenzovanosti textu. Je v nich patrná hutnost sdělovaných informací a opět stejná automatizace, modelovost a standardizovanost vyjádření. Není zde viditelná potřeba vybočovat z osvědčeného schématu či nějak ozvláštnit text. Nechybí výskyt rozvíjejících větných členů jako u předchozích textů. Dále je tato zpráva obohacena o apozici konkretizující, která má za úkol vysvětlovací funkci. Ve snaze ušetřit co nejvíce prostoru a udělat zprávu co nejkratší, a zároveň co nejobsáhlejší, využívá autor i informací v závorkách. Text v nich má za úkol seznámit čtenáře s doplňujícími informacemi, aby byla podávaná zpráva úplná.

Ani zde nechybí přímá řeč, ač se v textu vyskytuje pouze jednou. S ohledem na délku zprávy se to však zdá být dostačující. Její použití však není zanedbatelné, jelikož dokládá vysvětlení k tomu, co se píše ve stejném odstavci výše. Nepřímá řeč opět chybí. Trpný rod či větné ekvivalenty nebyly nalezeny. Výrazové prostředky morfologické jsou opět spisovné a stylově nepříznačné. Nebyly zaznamenány žádné neobvyklé tvary jako knižní výrazy či přechodníky. Zpráva působí stručně, věcně, srozumitelně a konkrétně. Autor se vyznačuje neutrálními jazykovými prostředky. Funkce tohoto textu je opět pouze informativní.

2.4 Informační ukázka čtvrtá

Viz. Příloha D.

Ani další ukázkový text z informačního útvaru se neliší od ostatních v tom, že zpráva opět pochází z domova a stručně informuje o tom, co se stalo, kdy a kde se to stalo a také kdo to udělal, v tomto případě i proč, opětovně bez nějaké hlubší analýzy.

Na začátku textu nechybí tučnými velkými písmeny místo, kde se zpráva odehrává, což je znovu Praha. Zpráva také obsahuje úvodní perex, jenž shrnuje myšlenku celého textu. Perex se skládá z jednoho podřadného souvětí s vedlejší větou účelovou a poté z jedné jednoduché dvojčlenné věty. Zároveň jsou zde tučně zvýrazněna tři vybraná slova, stejně jako u předchozího textu. Navíc je zde strategicky uprostřed zprávy umístěn úryvek z textu. Konkrétně je to přímá řeč, nad níž je i fotografie toho, kdo ji pronesl, pro větší autentičnost. Tato přímá řeč je zvýrazněna tučným a zvětšeným písmem, čímž je zaručeno, že na sebe přiláká pozornost.

Textu znovu nechybí pevná organizace a logická daná a strukturovaná kompozice. Zpráva obsahuje celkem jedenáct odstavců. Odstavce nejsou úplně stejně dlouhé, ovšem přibližná podobnost zde je. Text se snaží být stručný a konkrétní. Také je patrná myšlenková návaznost. Autorka zprávu uvedla do širší souvislosti díky předložení názorů více osob. Stále se ale drží hlavní myšlenky, kterou však rozvíjí o něco více než předchozí ukázkové texty.

Věty jednoduché dvojčlenné se střídají se souvětími. Tentokrát je počet jednoduchých dvojčlenných vět vyšší – osmnáct - ale zároveň jsou tyto věty obohaceny o výčtové linie informací, apozice konkretizující a také výskyt rozvíjejících větných členů. Díky tomu neuvolňují jednoduché věty vazbu, jak by se mohlo na první pohled zdát. Text je sice o něco delší, než v předchozích případech, ale stále kondenzovaný. K tomu přispívají i souvětí, již je dohromady čtrnáct. Převažuje to, že se souvětí skládají v převaze ze dvou vět, a v jednom případě ze tří vět. To odpovídá typičnosti souvětí pro styl zpravodajský.

Parataxe se vyskytuje ve třech případech, kdy se jedná o poměr slučovací. Hypotaxe je tedy opět v převaze. Vedlejší věty jsou zastoupeny v počtu šesti přívlastkových, čtyř předmětných a poté jedné příslovečné účelové a jedné příslovečné časové. Struktura vět odpovídá modelu a standardu již zmiňovanému u předchozích ukázek. Nebylo nalezeno nic, co by se nějak vymykalo a bortilo tyto struktury. Způsob složení vedlejších vět odpovídá hutnosti textu a snaze o podání maximálních informací.

Jak již bylo řečeno, text je kondenzovaný a obohacený o výskyt většího počtu rozvíjejících větných člen, apozice konkretizující a výčtové linie informací.

Přímá řeč je v textu hojně zastoupena. Dá se říci, že zprávě dominuje. Její komunikační funkce je přiblížení čtenáři přesné názory osob zahrnutých do zprávy. Doslovnou citací je rovněž zaručeno to, že nedojde k překroucení sdělených informací. Nepřímá řeč chybí. Výrazové prostředky morfologické jsou opět spisovné a stylově nepříznakové. Nevyskytují se žádné neobvyklé tvary. Zpráva podává věcnou, srozumitelnou a konkrétní informaci, která není ovlivněná osobní názorem autora textu. Funkce této zprávy je tedy čistě informativní.

2.5 Informační ukázka pátá

Viz. Příloha E.

Poslední ukázka textu z informačního útvaru je rovněž zpráva z domova stručně informující o tom, co se stalo, kdy a kde se to stalo a také kdo to udělal, v tomto případě i proč, opětovně bez nějaké hlubší analýzy.

Jako první je uvedeno tučnými velkými písmeny místo, kde se zpráva odehrává, a tím je tentokrát Brno. Text je obohacen o úvodní perex skládající se v tomto případě ze dvou jednoduchých dvojčlenných vět. Ani zde nechybí tučně zvýrazněná vybraná slova, která mají upoutat na první pohled. Podobně jako u předchozí ukázky je zhruba uprostřed zprávy umístěna fotografie i s patřičným popisem, co se na ní nachází.

Text je pevně organizován s logicky danou a strukturovanou kompozicí. Zpráva se skládá celkem ze čtrnácti odstavců, jejichž délka je až na pár výjimek přibližně stejná. Je patrná snaha o stručnost, uvádění konkrétních údajů i myšlenková návaznost. Zpráva je o něco delší než předchozí, ale stále si drží podobnou strukturu a modelovost.

Dalo by se říci, že vazba je o něco uvolněnější, ovšem text tak působí díky střídání vět jednoduchých dvojčlenných se souvětími, především pak díky převaze vět jednoduchých. Vět jednoduchých dvojčlenných je třiadvacet. Naproti tomu souvětí třináct. Zároveň ale ke kondenzaci a myšlenkové hutnosti přispívá poměrně velký výskyt rozvíjejících větných členů. Také apozice konkretizující a výčtové linie informací. Text je tedy sice delší než texty předchozí, ale i tak se drží jedné hlavní myšlenky, jež postupně rozvíjí. Souvětí se skládají z velké většiny ze dvou vět, což je

pro zpravodajský styl typické. Pouze v jednom případě lze najít souvětí o třech větách a jednou s větami pěti.

Parataxi lze objevit dvakrát. V prvním případě se jedná o poměr slučovací a ve druhém o poměr odporovací. Hypotaxe převažuje. Konkrétně v počtu osmi přívlastkových vedlejších vět, jedné předmětné, také jedné podmětné a nakonec i jedné příslovečné časové. Vedlejší věty mají za úkol rozvíjet myšlenky, vysvětlovat čtenáři detaily. Zkrátka se jedná opět o přibližně stejný model jako v případech předchozích. Snad jen s tím rozdílem, že tento text obsahuje více jednoduchých vět, čímž se stává o něco přehlednějším, ač i tak je text poměrně myšlenkově hutný. Místy je prokládán větnými ekvivalenty, které vedou k ozvláštění textu.

Přímá řeč má za úkol přiblížit konkrétní názory konkrétních osob. Z hlediska délky textu nemá sice tolik prostoru, tedy nedominuje. Ale stále má patrné zastoupení. Nepřímá řeč chybí. Výrazové prostředky morfologické jsou spisovné a stylově nepříznačné. Zpráva nás informuje o konkrétním problému věcně a srozumitelně. Dodržuje funkci informativní.

2.6 Shrnutí informačních ukázek

Rozebrané ukázky v informačním útvaru splňují předpokládanou šablonovitost textu, která předpokládá stručně a věcně předloženou informaci o tom co se stalo, kdy a kde se to stalo a také kdo to udělal, v tomto případě i proč a jak. Další analýzu však neposkytují.

Všechny texty mají velmi podobnou strukturu. Vyznačují se stručností, přehledností, myšlenkovou hutností, ale zároveň srozumitelností. Předávají nové informace objektivním a nezaujatým způsobem.

Texty si drží přibližně stejnou šablonu i v tom, že obsahují nadpis článku a místo, kde se informace odehrála. Hodně kondenzované a krátké zprávy nemají perex, ty trochu delší jej mají, ale je velmi krátký. Obvykle je to jedna až dvě věty, nikoliv krátký odstavec, jak se vyskytuje v klasických článcích. Některé zprávy obsahují poutací tučný text uprostřed, obvykle je to zvýraznění něčeho ze samotné zprávy, často právě přímá řeč. Ve dvou případech je umístěna zhruba uprostřed malá doplňující fotografie.

Čím kratší zpráva je, tím více je kondenzovaná. Tomu odpovídá i složení textu. Jednak ke kondenzaci přispívají využití několikanásobné či rozvinuté větné členy, výčtové linie informací, rozvíjející větné členy v hojném počtu, případně i apozice konkretizující. Dalším faktorem jsou užitá souvětí. Ve třech textech z pěti byly v jasné převaze. V jednom byl jejich počet lehce nižší. Pouze v poslední ukázce převažovaly jednoduché věty dvojčlenné.

Parataxe se vyskytovala minimálně. Převažovala hypotaxe. Cílem počítáním typů vedlejší vět bylo zjistit, jaké ve zpravodajském stylu převažují a jaké jsou využívány. Dospěla jsem k tomu, že vedlejší věty přívlastkové dominují všem zprávám. Je jich víc, jak polovina z celkového počtu všech vět vedlejší. Za zmínku ještě stojí předmětné věty vedlejší, jejichž celkové zastoupení je sice podstatně nižší než u vět přívlastkových, ale zároveň se vyskytla v každém textu alespoň jednou. Komunikační smysl těchto vedlejších vět souvisí s funkcí, jakou zpravodajský styl má. Tyto vedlejší věty napomáhají osvětlení problému, zkonkretizování informací, vysvětlení souvislostí a zkondenzování textu. K tomu samozřejmě napomáhají i zbylé vedlejší věty, které se vyskytly v textech. Byly to konkrétně vedlejší věty podmětné a poté příslovečné účelové, přípustkové, časové, způsobové a důvodové. Ovšem jejich využití je pouze doplňující, nikterak nepřevládají.

V žádném z textů nechyběla přímá řeč. Jejím smyslem je interpretovat názory osob, jichž se témata ve zprávách týkají. Zároveň slouží k tomu, aby samotný autor článku zůstal nestranný a objektivní. Naopak s nepřímou řečí se zde nesetkáme.

V několika případech se vyskytl trpný rod a větné ekvivalenty, ale velmi malé, dá se říct zanedbatelné míře. Autoři se nepokouší o žádné ozvláštnění textu, spíše se drží určitých zažitých schémat. Pro dodržení informativní funkce se zdržují jakéhokoliv osobní postoje či názoru vůči problematice, o níž píší.

3 Hodnotící útvar

V útvaru hodnotícím, někdy nazývaném stylem analytickým, anebo také publicistickým stylem analytickým, se již nejedná o pouhé zprostředkování a předání informací, ale informace bývají analyzované, komentované a též hodnocené. Jedná se tedy o analytický přístup ke zpracování zveřejňovaných informací, kdy k základním faktům přibývají další fakta osvětlující, rozebírající danou událost a uvažující o ní. Jako konkrétní útvary zde lze zahrnout komentář, úvodník, glosu či pamflet, dále recenzi, případně diskuzi, polemiku či debatu, případně i hodnotící úvahu.

Na rozdíl od informativního útvaru, jemuž vévodí funkce informativní neboli zpravovací, zde dominuje především funkce persvazivní neboli přesvědčovací a působící, dále pak funkce získávací, ovlivňovací a též formativní.

Zatímco ve zpravodajství se jedná o předávání nových informací, v tomto útvaru se již setkáváme s posouzením či hodnocením zpráv, s postoji k nim. Kupříkladu komentáře přinášejí informace už jednou sdělené, avšak nyní prohloubené o analýzu sdělovaných zpráv, doplněnou argumentacemi a prezentacemi určitého postoje k nim. Lze zde tedy spatřit snahu publicistů o dopátrání všech souvislostí, příčin a také důsledků.

Pro tento útvar je charakteristická nejen modelovost a automatizace vyjádření, kterou spatřujeme též v útvaru předchozím, ale především zde převládají prostředky stylové aktualizace a též aktivizace. Také se zde ale objevuje obměňování stabilizovaných výrazových prostředků, které cíleně porušují modelovost. Oproti informativnímu útvaru narážíme na nové prostředky, jako jsou ty s nepřímým pojmenováním skutečnosti nebo prostředky obměňované, které ožívují svojí nezvyklou formou či použitím v neobvyklém kontextu. Jazykové prostředky přispívají k záměrnému formování postojů a též názorů adresátů.

„Pro texty publicistickému stylu je právě příznačné uplatňování obrazného vyjádření, typická je metaforičnost a metonymičnost vyjádření, výskyt rozmanitých tropů, figur a jiných stylově aktivních výrazových prostředků. Zajišťují realizaci funkce persvazivní a získávací, neboť obraznost vyjádření poutá pozornost adresáta, projev je emocionálnější, a proto působivější. Prostřednictvím obrazného vyjádření dochází

k ovlivňování a přesvědčování adresátů. Autoři také odhalují své názory a postoje k tématu.“⁵

Neobvyklé není ani časté užití frazémů všech typů, eventuelně jejich modifikací, jejichž funkčnost spočívá v jazykové aktualizaci a intenzifikaci výrazu. Počítá se rovněž s výskytem okazionalismů a autorských neologismů, které přispívají k expresivitě, nejčastěji k humoru. Například: „Dinosauři a tyranosauři, potrefení“ (potrefené strany), „penězovod“ (pojmenování člověka, který sháněl na předvolební kampaň peníze), zelené miliony (výsledek zapojení do programu Zelená úsporám), vajíčková válka, vajíčková smršť, „lžidoktoři“ (v souvislosti s neoprávněností doktorských titulů), „superdaň“ (daň, která měla sjednotit daň z příjmu a odvody na sociální pojištění), řecká nákaza (v souvislosti s ekonomickou krizí v Řecku), „krávozat“ neboli mlékomat (automaty na neodstředěné mléko dodávané přímo zemědělcům).“⁶

I při snaze o objektivitu sdělování může autor mimoděk prezentovat svá subjektivní stanoviska, svůj postoj plynoucí z celkového vyjádření, jak lze vidět ve formulacích typu: „Domnívám se, že je to správné; tato rozhodnutí lze přijmout; z uvedeného patrně vyplývá; nemyslím, že by bylo jiné řešení; ptám se, zda bude rozumné tento krok udělat, eventuelně užitá vyjádření s autorským plurálem typu sledujeme korupční skandály, vystupujeme proti byrokracii.“⁷

Nechybí však ani ovlivnění subjektivními stylovými faktory. Také lze prezentovat postoje jiných, zainteresovaných osob pomocí formulací jako je kupříkladu: „Věřitelé to těžce přijmou; lidé by chtěli porovnat, kdo zaplatí víc; to jistě vyvolá nesouhlas všech nájemníků, lidem se to líbit nebude.“⁸

Prostředky argumentační, dotvrzující a přesvědčující jsou vlastní celé žurnalistice. Především v textech publicistického stylu nechybí promyšlená argumentace za pomoci

---

⁵ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 175. ISBN 978-80-247-2979-4.

⁶ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 176. ISBN 978-80-247-2979-4.

⁷ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 176. ISBN 978-80-247-2979-4.

⁸ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 176. ISBN 978-80-247-2979-4.

předložení faktů, příkladů či výroků známých nebo uznávaných osobností. Výrazná přesvědčivost a emotivnost je obvyklá u formulací, při nichž je využit potencionální apel na uchování zdraví celé rodiny či na soužití ve společnosti, dále na občanské povinnosti člověka či na jeho mravnost a morální zásady, ale rovněž to jsou různé argumenty odvolávající se na lásku k zemi či k rodišti, anebo též na lidské emoce a vlastnost jako je odpovědnost či čestnost, také solidárnost a další.

Pokud jsou formy a metody argumentace spjaté s naléhavým zdůrazňováním určitých životních hodnot, může se stát, že některé tyto texty mohou již obsahovat nižší stupeň manipulativního textu. To znamená cílenou a také průkaznější manipulaci, kterou lze nalézt ve stylu reklamy.

3.1 Hodnotící ukázka první

Viz. Příloha F.

Tento text patří do hodnotícího útvaru. Jedná se o komentář, který hodnotí informaci, která již byla jednou čtenáři podána v informativní zprávě. Tento text nás neseznamuje se základními údaji, nýbrž tyto informace hlouběji rozebírá, porovnává je, dokonce na ně vyjadřuje i svůj osobní názor. Tedy text nějakým způsobem analyzuje, komentuje a hodnotí.

Tento útvar se podobá informačnímu v tom, že i tento text má určitou strukturu, určitou modelovost, ale na rozdíl od ustálených výrazových prostředků a záměrné stereotypnosti tomu je tady přesně naopak. Je viditelná snaha o porušení modelovosti obměňováním stabilizovaných výrazových prostředků.

Text je členěn pouze do dvou odstavců. První uvádí čtenáře do tématu a druhý se již věnuje samotnému komentování informací. Převažují zde jednoduché věty dvojčlenné. Na rozdíl od předchozího útvaru jsou kratší, bez velkého počtu rozvíjejících větných členů. Souvětí jsou v menšině. Parataxe je nalezena pouze jednou v poměru slučovací. Hypotaxe tedy převažuje. Typy vedlejší vět jsou v podstatě shodné s těmi, které se vyskytovaly u zpráv. Jsou to vedlejší věty přívlastkové, předmětné, podmětne i příslovecně časové. S jedinou výjimkou, že konkrétně v tomto komentáři převažují vedlejší věty důvodové. Jejich smyslem je to, že autor textu napíše konkrétní informaci, kterou doloží právě vysvětlovací větou, proč, z jakého důvodu je to dle něj právě takhle.

Skladba vět poukazuje sice na semknutost textu, ale na rozdíl od informativní zprávy, je tento text mnohem méně kondenzovaný. Dá se říct, že vazba je uvolněnější. Především za to mohou stručné jednoduché věty dvojčlenné. Autor se nesnaží nahustit co nejvíce informací do co nejkratšího textu. Proto má text vazbu uvolněnější.

V komentáři nechybí subjektivní stanovisko autora. Existuje hned několik formulací, z nichž tento postoj lze poznat. Konkrétně v tomto textu je to například naprosto jasná formulace typu: „Myslím, že Havel by pro zákon nehlasoval.“ V ostatních případech se sice autor nevyjadřuje tak otevřeně, ale i tak je ze způsobu, jakým je text napsán patrné, jaké názory jsou autorovi vlastní.

Dalším příznakem toho, že se jedná o text hodnotící, jsou i subjektivními stylové faktory a také vyjádření postoje jiných osob. Lze jich nalézt více, ale jeden mluvící za všechny by mohl být například: „Kritizují ho komunisté, že je hubil, i nepřátelé komunistů, že je nehubil.“ Z toho jsou patrné názory zúčastněných stran velmi jasně.

Autor porovnává tři prezidenty a svou argumentací potvrzuje předkládané názory. Ze způsobu psaní je patrná přesvědčivost a určitý apel na morální hodnoty člověku a na lásku k rodné zemi a určitou odpovědnost.

Z uvedeného vyplývá, že funkce textu je hlavně přesvědčovací a působící. Dá se hovořit i o funkci získávací, ovlivňovací a formativní. Názory zde předložené, jsou podávány tak samozřejmě, že se s nimi spousta čtenářů může ztotožnit a vzít je za své.

3.2 Hodnotící ukázka druhá

Viz. Příloha G.

Další ukázka patřící do hodnotícího útvaru je rovněž komentářem k jiné události, o níž bylo informováno již v jiné zprávě. Tento text opět hodnotí, rozebírá a analyzuje již jednou publikovanou informaci.

Komentář je členěn do odstavců, jejichž počet je úměrný délce textu. Délka odstavců není stejná. Myšlenkově na sebe navazují a postupně rozvíjejí autorův názor, jenž je velmi patrný po prvním přečtení. Od hodnocení pohřbu pana Václava Havla autor dostává k hodnocení jeho samotného. Upozorňuje na to ale dvěma podnadpisy

začleněnými do textu. Text na sebe zároveň poutá pozornost fotografií s popisem dominující svou velikostí.

Věty mají svou strukturu podobnou s předchozím útvarem, ale velmi rozvinutou, co se týče úrovně vyjadřování. V tomto textu je to ještě mnohem patrnější než v první ukázce. Výrazové prostředky nejsou automatizované, naopak je patrná snaha o aktualizaci. Vybraný způsob vyjadřování je intenzivní, emocionální, místy i přesvědčující. Zabarvuje věty do kritizujícího nádechu výběrem nelichotivých přívlastků jako například: hysterické projevy, trapně pompézní pohřeb, nedůstojnému a zpupnému projevu, trapným a hysterickým divadlem a další. Text porušuje modelovost úmyslným ozvláštňováním textu těmito výrazy.

Střídají se jednoduché věty dvojčlenné s výrazným množstvím souvětí. Souvětí nejsou už tak jednoduchá jako u zpráv. Skládají se ze tří, čtyř a více vět a jsou složitější. Text je poměrně kondenzovaný právě díky těmto souvětím. Autor se ale nesnaží nahuštěním informací zkrátit délku textu, a tím nacpat do co nejkratšího útvaru co nejvíce informací. Pouze analyzuje všechny související doplňující informace a aspekty daných skutečností. Hypotaxe převažuje nad parataxí. Typy vedlejší vět se neliší od těch, které byly již zmíněny v předchozích ukázkách. Parataxe má zastoupení v poměrech slučovacích a odporovacích, což se také nevymyká tomu, co se v textech již vyskytlo.

Celému textu dominuje subjektivní stanovisko autora, které je jasno z použitých formulací jako: „Jsem přesvědčen, nechápal jsem, respektoval bych,...“ Autor se takto otevřeně vyjadřuje v celém komentáři a nebojí se osobního, a velmi kritického, hodnocení. Autor používá také subjektivními stylové faktory, a rovněž využívá pro své účely přirovnání a využití obrazných pojmenování. Jeho argumentace je velmi suverénní a přesvědčivá. Apeluje na morální citění člověka a celé společnosti, a tak na určité mravní zásady, čímž získává text na emotivnosti.

V textu fungují funkce přesvědčovací, působící, ovlivňovací, získávací i formativní. Argumentace zdůrazňuje určité životní hodnoty, z čehož vyplývá, že text obsahuje už nižší stupeň manipulace, kterou známe ze stylu reklamy.

3.3 Hodnotící ukázka třetí

Viz. Příloha H.

Následující ukázka, komentář, se vyjadřuje ke stejnému tématu jako ukázka předchozí. I tento text událost hodnotí, rozebírá a analyzuje. Ovšem ke komentáři přistupuje odlišně než autor předchozí.

Tento text není tak příkrý a ostře vyhraněný. Naopak to vypadá, že reaguje nejen na danou událost, ale zároveň i na ten předchozí komentář. Svým názorem se je snaží zmírnit a obhájit některé aspekty, které předchozí komentář spíše odsuzuje.

Komentář se dělí do nestejně dlouhých odstavců. Je patrná myšlenková návaznost, kdy každý další odstavec přináší něco nového. Zatímco předchozí komentář hodnotí průběh pohřbu pana Václava Havla, a poté i jeho samotného, tento komentář hodnotí rovněž tento pohřeb, ale zároveň i předchozí komentář, s nímž polemizuje. Sice tvrdě nekritizuje názor autora, ale vhodnou argumentací jeho názory vyvrací, ač dává jasně najevo respekt k nim a k tomu, že každý má právo na svůj vlastní názor. Je ale pravda, že v některých aspektech se naopak shodují. V tomto ohledu se autor tohoto komentáře vyjadřuje podstatně jemněji. Zatímco předchozí ukázka byla velmi kritická, dá se říct, že tato ukázka analyzuje situaci více objektivně a méně emočně.

Skladba textu a vět je podobná ukázkám z informačního útvaru. Tady je ale text více rozvolněný, čemuž napomáhá převaha jednoduchých vět dvojčlenných. Souvětí nejsou tak složitá jako v předchozí ukázce. Skládají se obvykle ze dvou, tří či čtyř vět. Jako v předchozích případech, hypotaxe má navrch před parataxí. Ani u jednoho se skladba vět a souvětí nevymyká již zmiňovanému. Poměr mezi větami hlavními se vyskytuje opět slučovací. Vedlejší věty převažují stále stejné, tedy přívlastkové a předmětné. Na rozdíl od informativních textů je ale tento komentář obohacen o výskyt řečnických otázek či obrazných pojmenování. Ve výrazových prostředích lze spatřit snahu o aktualizaci. Nejedná se o automatizované užívání standardizovaných výrazů. Naopak se snaží o ozvláštnění výběrem úmyslně lichotivých či naopak nelichotivých přívlastků.

Zatímco v předchozí ukázce dominovalo celému textu subjektivní stanovisko autora, jež bylo velmi jasně vyjádřeno, tady autor dává přednost prezentaci postojů

jiných osob. Je to patrné z formulací typu: „Většina lidí chápala, ozvaly se i hlasy, nehranou lítostí a pohnutí projevil desítky lidí.“

I tento text odkazuje na morální citění člověka a celé společnosti, a tak na určité morální zásady. Ovšem méně důrazně než ukázka předchozí. Funkce přesvědčovací, působící, získávací, ovlivňovací a trochu i formativní fungují, jak mají.

3.4 Hodnotící ukázka čtvrtá

Viz. Příloha CH.

Další ukázkou z hodnotícího útvaru je opět komentář rozebírající jiný, již vydaný článek. Autor komentáře předchozí článek analyzuje a hodnotí. Předkládá svůj vlastní názor, který následně obhajuje a dokládá doplňujícími informacemi a dalšími fakty. Odvolává se na konkrétní příklady, konkrétní vyjádření konkrétních lidí. Nakonec se dostává ke srovnávání prezidentů. Z jeho hodnocení vychází Václav Havel kladně, zatímco Václav Klaus získává roli zápornou.

Text je členěn do různě dlouhých odstavců, a také obsahuje dva podnadpisy. Obsahuje zhruba stejný počet vět jednoduchých dvojčlenných a souvětí. Díky jejich střídání nedochází k přehučení textu. Souvětí se zpravidla skládá ze dvou, ale tří a více vět. S hypotaxí, parataxí a druhy vedlejší vět je to stejné jako u předchozích ukázek. Nic se nevymyká již zjištěným strukturám vět. Hypotaxe tedy převažuje, parataxe se vyskytuje minimálně. Komentář je psán tak, že stavba textu je spíše kondenzovaná než rozvolněná. Tomu přispívají především souvětí.

Na rozdíl od předchozích ukázek v tomto útvaru, je zde vyloženě použita přímá řeč, někdy doslovná citace. Komunikační smysl těchto citací je sdělení názoru zainteresovaných osob a postojů jiných osob, což tomu útvaru není cizí.

Komentář je dále hodně laděn k prezentaci subjektivních stanovisek samotného autora. Z textu lze poznat jeho postoj k věci i jeho názor. Je to patrné z určitých formulací jako kupříkladu: já dodávám, nabízím jedno osobní srovnání, jeho postoj se mi jeví, a další.

V ukázce nalezneme emočně i kriticky laděné výrazy. Nechybí zde ironie, obrazná pojmenování či snaha o aktualizaci a cílené porušení modelovosti. Samotný

výběr jazykových prostředků záměrně formuje postoje a názory adresáta. Text je psán tak, aby zaujal čtenáře a upoutal jeho pozornost. Sice zde můžeme spatřit základní stavbu vět, jaké bývají v informativním útvaru, ale s velkou mírou objektivy, analýzy, emočnosti a určité snahy ovlivnit čtenáře. To je tomuto útvaru ostatně vlastní.

Lze zaznamenat v argumentačních prostředcích i určitý apel na morální zásady a morální cítění člověka i společnosti či důraz na odpovědnost, čestnost či na občanské povinnosti člověka. Text jednoznačně plní již zmiňované funkce přesvědčovací, působící, získávací, ovlivňovací i formativní.

3.5 Hodnotící ukázka pátá

Viz. Příloha I.

Poslední ukázkou hodnotícího útvaru je rovněž komentář, který komentuje konkrétní dění v politické scéně. Zároveň jej zasazuje do širšího kontextu a objasňuje dalšími fakty. Rozebírá nastalou situaci z různých úhlů a předkládá k ní své vlastní postoje a názory.

Komentář je rozdělen jednak do odstavců a dalším dělením jsou tři podnadpisy uvozující nové části textu obohacené o nové myšlenky či rozebírající myšlenku novou. Všechna fakta souvisí s ústředním děním, ovšem autor neváhá sáhnout k faktům na první pohled vzdálenějším. Nechybí moc plebiscitní, zmínka o Habsburcích či Tomáš Garrigue Masaryk a Václav Havel, až nakonec zůstává věnec a známky.

Tento komentář by se dal z vybraných ukázek hodnotit jednak jako nejdelší, což je patrné na první pohled, ale zároveň se jeho analýza dá hodnotit jako jedna z nejpropracovanějších. Svými kritickými tendencemi připomíná druhou ukázkou. S tím rozdílem, že tam byl kritický náhled autora na věc mnohem více patrný. V tomto textu je místy nutné být o něco pozornější, aby čtenář poznal kupříkladu ironii.

Zajímavostí je i to, že nad hlavním nadpisem je vypíchnut krátký odstavec, který by se dal považovat za perex. Ten bývá obvyklý především i informačního útvaru. Dalo by se přepokládat, že jeho účelem je zaujmout čtenáře a přilákat jej tak k přečtení samotného komentáře.

Výrazové prostředky v textu nejsou automatizované, naopak je patrná snaha o aktualizaci. Modelovost je úmyslně porušována. Způsob, jakým se autor vyjadřuje, přispívá k emocionalitě, intenzifikaci výrazů, někdy působí až přesvědčující funkcí. Užité výrazy jsou velmi pestré. Na jedné straně stojí přívlastky s nelichotivým, až kritickým nádechem. Na té druhé naopak takové, které v čtenáři dokážou probudit sympatie.

I v tomto textu dochází ke střídání jednoduchých vět dvojčlenných s výrazným množstvím souvětí. Ta se skládají ze dvou, tří i čtyř vět. Co se týče hypotaxe, parataxe či vedlejší druhů vět, struktura je stále stejná. Tedy ten nerozšířený základ vychází ze skladby text vyskytujícího se v informačním útvaru, dále již upravený dle potřeb hodnotícího útvaru. Stavba textu je spíše kondenzovanější. Je zde znát autorova potřeba vyjádřit toho, co nejvíce. Co nejvíce text rozvést a uvést do patřičných souvislostí.

Text je obohacen o řečnické otázky, ironické vyjadřování, také nechybí přirovnání či obrazná pojmenování, případně subjektivní stylistické faktory. Patrné jsou též formulace, které prezentuje postoje či názory jiných osob jako například: lidé chtějí, oni říkají, někdo říká: chci prezidenta s jasnou politikou, a další. Autor komentáře se celkem chytře vyhýbá formulacím, v nichž je vyjádřeno přesně subjektivní stanovisko autora, ale přesto lze uvést jeden příklad za všechny: Tvrdím, že si všelid vybere z kandidátů stejně jako dřív parlament. Argumentace autora je přesvědčivá a jeho analýza vede k zamyšlení se nad tím, co tím chtěl autor vlastně říci. Dozajista lze nalézt apel na morální cítění člověka a celé společnosti a též na určité mravní zásady, případně i na občanské povinnosti člověka či vlastnosti jako je odpovědnost či čestnost, čímž získává text na emotivnosti. Text rozhodně plní již zmiňované funkce přesvědčovací, působící, získávací, ovlivňovací i formativní.

3.6 Shrnutí hodnotících ukázek

Z rozebraných ukázek v hodnotícím útvaru je patrné, že splňují předpokládaný komunikační smysl. Není jí zprostředkování nových informací jako u útvaru informačního, naopak se jedná o hlubší analýzu již jednou zveřejněné informace.

Autoři obvykle seznámí čtenáře v úvodu textu s tématem, kterým se budou zabývat. Poté již přidávají doplňující fakta, jimiž se snaží osvětlit danou událost. Tato

fakta a události následně rozebírají, uvažují o nich, analyzují je, také hodnotí a posuzují, poukazují na různé postoje, ať už ty vlastní či svého okolí, ba dokonce i širší veřejnosti. V textu tohoto typu nechybí vhodná argumentace a též snaha o dopátrání všech souvislostí, příčin i důsledků.

Stylistická struktura se na první pohled podobá struktuře zpráv psaných ve stylu informačním. I zde se hojně vyskytují jednoduché věty dvojčlenné, které se střídají se souvětími. Převažuje parataxe nad hypotaxí. I výskyt typů vedlejší vět je v podstatě totožný. Rozdíl je v tom, že v informačním útvaru jsou souvětí, co nejkratší a co nejsrozumitelnější. Plní funkci informativní a snahu nahustit, co nejvíce informací. Ovšem v hodnotícím útvaru jsou souvětí delší a složitější. Také obsahují větší počet vedlejší vět, jejichž funkcí je především něco vysvětlit či objasnit. Autoři toho využívají k působení na čtenáře, kdy mu předloží názor a následně jej rozeberou. Tím dají příjemci šanci zamyslet se nad sdělovanou informací a jistým způsobem i ovlivnit to, jakým stylem bude nad předloženou analýzou uvažovat. Tím mohou i do určité míry formovat jeho názor.

Znatelný (určitý) rozdíl je v kondenzovanosti textu. Zprávy z předchozího útvaru se vyznačují velkou kondenzovaností a hutností textu. Ovšem u komentářů už to tak jednoznačné není. Střídá se zde stavba poměrně kondenzovaná se stavbou uvolněnější. Autor textů dbá na to, aby příjemně nepřehltl informacemi. Dává mu prostor na vstřebání a přemýšlení. Vyplývá tedy, že míra kondenzovanosti je zde nižší než v prvním útvaru.

Další rozdíl mezi informačním a hodnotícím útvarem je ten, že informační se zaměřuje na modelovost a formulační šablonovitost textu, také na schematičnost a automatizaci vyjádření. Jazykové prostředky jsou neutrální. Hodnotící útvar sice též užívá jistou modelovost a automatizace vyjádření, ale zároveň zde převažují i prostředky stylové aktualizace a též aktivizace. Naprosto patrná je snaha o obměňování stabilizovaných výrazových prostředků, díky nimž je cíleně porušována modelovost. Objevují se nové prostředky s nepřímým pojmenováním skutečnosti nebo obměňované prostředky, jejichž funkcí v textu je oživit ho nezvyklou formou, anebo použitím v neobvyklém kontextu. Jazykové prostředky záměrně pomáhají formovat postoje a také názory adresátů.

Snaha oživit a ozvláštnit text je patrná i z použití obrazného vyjádření, přirovnání, řečnických otázek, ironie, emocionálnější projevu a dalších stylově aktivních výrazových prostředků. Nechybí ani prezentace autorových subjektivních stanovisek, což se v ukázkách vyskytuje velmi často. Autor to může dělat buď záměrně, ale též nevědomky díky použití určitých typů formulací. Dále se v těchto typech textů často vyskytuje prezentování postojů jiných osob, které jsou nějak zainteresovány. Jednak poté působí komentář věrohodněji. A navíc je tím čtenáři poskytnuta možnost ztotožnit se s názorem většiny, jež autor předkládá.

Promyšlená argumentace je v rozebíraných ukázkách ještě podložena zvýšenou přesvědčivostí a emotivností, kterých je dosaženo použitím apelu na věci jako mravnost a morální zásady či na občanské povinnosti člověka, také lidské emoce a určité vlastnosti, především odpovědnost či čestnost.

Všechny ukázky méně či více dotvrzují, že hodnotícímu útvaru vévodí funkce přesvědčovací, působící, získávací, ovlivňovací i formativní.

4 Beletristický útvar

Beletristický styl neboli publicistický styl beletristický se vyznačuje tím, že přejímá některé rysy publicistiky, ale zároveň používá i určitých postupů či jazykových prostředků stylu umělecké literatury. Jakožto konkrétní útvary zde lze nalézt například fejeton, sloupek či črtu, dále reportáž, glosu, kurzívu, případně cestopisnou črtu a další.

Pro tuto stylovou sféru při porovnání s předchozími je tedy nejvíce charakteristický nárůst beletrizace vyjadřování, a také větší podíl subjektivity. Je zde patrná úmyslná snaha po aktualizaci formální stránky, které vede k výraznému ozvláštňení jazyka obrazným vyjádřením skutečnosti. K tomu jsou využívány zejména metafory, metonymie, ale také synekdochy či personifikace, epitety a další. Co se týče stylizace textů, zde se uplatňuje především emocionalita výrazu, dále humor či alegorie a další. Stylovou vyhraněnost navíc podtrhují rovněž autorské neologismy.

S tím jak narůstá subjektivita vyjádření, aktualizace či estetizace, vystupují pak v popředí individuální rysy autora, a s tím i jeho subjektivní autorský neboli individuální styl. Publicistický styl beletristický je vnímán jako osobitá a také přizpůsobivá publicistická komunikace.

Tyto texty plní nejen funkce informativní a persvazivní, ale při využívání prvků uměleckého stylu se jedná rovněž o estetickou funkci. „*Estetizace a beletrizace některých žánrů publicistického stylu je zřejmá, ale ve výsledku je od stylové sféry umělecké odlišná.*“⁹

Použití obrazného vyjádření se totiž v publicistice uplatňuje za jiným záměrem i cílem a tyto obrazy pak mají v publicistice jednak jiný charakter, ale i jinou funkci.

Metaforičnost a metonymičnost ozvláštňují text, v této sféře tedy vedou k jazykové aktualizaci a zároveň způsobí v žurnalistice intenzifikaci vyjádření. Ale kupříkladu při užití obraznosti nezískáme estetizaci či poetizaci textu.

---

⁹ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 177. ISBN 978-80-247-2979-4.

„Nejčastěji se vyskytují tropy a figury už vžitě, metafory nebo metonymie ustálené, tedy lexikalizované, protože si užitou formulaci opakovaně vynucují stereotypně se opakující situace a jevy, o nichž publicisté píší.“¹⁰

U některých žánrů dochází i k inklinaci mezi stylem publicistickým beletristickým a stylem uměleckým. Kupříkladu je možné rozlišit od sebe žurnalistickou reportáž od reportáže umělecké. Také novinářský fejeton se může více nebo méně přiklánět k umělecké stylizaci textu.

4.1 Beletristická ukázka první

Viz. Příloha J.

První z ukázek v beletristickém útvaru spadá mezi fejetony, což je útvar, který by měl vtipně, zajímavě a neotřele zpracovávat drobná aktuální témata z všedního života. Obvykle je pojat lehčí, zábavnější formou s ironickým či humorným tónem, kdy vtipně a duchaplně kritizuje s cílem vyvolat okamžitou odezvu, snahou věc napravit a obvykle mívá na konci vyvrcholení neboli pointu.

Tento text vypadá, že je na pomezí komentáře a fejetonu. Ovšem rozdíl je v tom, že tento text nejde do hloubky. Neanalyzuje tak jako texty předchozí. Zůstává pouze na povrchu a svižným tempem nás seznamuje s několika aktuálními tématy, které spolu souvisejí. Autorka textu nás do problematiky zasvěcuje s určitou lehkostí a nadhledem.

Z hlediska stavby textu je ukázka uvolněná. Převládají jednoduché věty dvojčlenné téměř v celém článku. Souvětí se vyskytují v podstatně menší míře. Pokud se vyskytují, jsou jednodušší, než v předchozím hodnotícím útvaru. I zde převažuje hypotaxe nad parataxí, když už se vyskytuje.

Znatelná je jednak subjektivita, která už ani není schovaná za názor většiny, jako tomu je kupříkladu u některých komentářů. Také narůstá beletrizace vyjadřování. Formální stránka je úmyslně aktualizovaná a jazyková stránka je výrazově ozvláštněná obrazným vyjádřením skutečnosti. Nechybí řečnické otázky, ani přirovnání a další způsoby, jak ozvláštnit text.

---

¹⁰ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 177. ISBN 978-80-247-2979-4.

Text je psán s lehce ironickým nádechem. Některé formulace úmyslně vyvolávají humor, což je účelem fejetonu. Odlehčit zdánlivě vážnou tematiku. Výrazy nabývají na emocionalitě a subjektivitě vyjádření, aktualizaci a také estetizaci. Do popředí se dostávají individuální rysy autora a jeho osobní styl. Na samém konci dochází k vyvrcholení, k němuž vedla předchozí gradace textu. Ten začal zdánlivě odlehčeně a postupně nabýval na ostroiti. Tato ukázka plní zároveň funkci informativní i ovlivňovací.

4.2 Beletristická ukázka druhá

Viz. Příloha K.

Tento text připomíná svou vizuální stránkou sloupek, ovšem z hlediska stylu, jakým je psán, by se mělo jednat o další fejeton. Ten se vyjadřuje ke zdánlivě nepříliš významné informaci spojené se snahou připomínat si pana Václava Havla všude, kde to jen jde. Tento text se zamýšlí právě nad tím, kde je to ještě stále vkusné, a kde už ona pomyslná míra přetekla.

Co se stavby textu týče, věty jednoduché dvoječlenné se střídají se souvětími, v nichž převažuje hypotaxe nad parataxi. Oproti předchozí ukázce jsou souvětí tady o něco propracovanější a složitější. Přesto je stavba textu poměrně uvolněná oproti předchozím útvarům.

Text je sice poskládán tak, aby působil humorně a odlehčeně, přesto je celou dobu cítit ironie. Ta vrcholí na samém konci textu, kdy nám výsledná pointa opravdu dosvědčí, že se o ironii jednalo. Patrné je i zapojení nadsázky, nechybí personifikace (letišťe bledne závistí) či metafory (sázet sůl, chytat světlo) a metonymie (pod pláštěm modernizace tradic) vedoucí k intenzifikaci vyjádření. Řečnické otázky a různá přirovnání či obrazná pojmenování jsou textu vlastní.

Ukázka obsahuje narůstající míru subjektivnosti a též beletrizace a estetizace vyjádření. K dalšímu ozvláštňení textu přispívá rovněž aktualizace formální stránky vedoucí k obrazným vyjádřením skutečnosti. Uplatněna je i emocionalita výrazu, již zmíněný humor, a do jisté míry o alegorická vyjádření.

Text plní funkci informativní i ovlivňovací a vzhledem k užití některých prvků uměleckého stylu se dá uvažovat i o funkci estetické.

4.3 Beletristická ukázka třetí

Viz. Příloha L.

Další ukázka z beletristického útvaru je opět fejeton. Tentokrát skryt pod roušku pohádky. Ovšem po bližším přezkoumání každému dojde, s čím má tu čest.

V textu se střídají věty jednoduché dvojčlenné se souvětími. Jednoduché věty, hypotaxe i parataxe jsou ve velmi podobném poměru. Nic výrazně nepřevyšuje. Navíc se autor vyjadřuje tak, že text není ani přehuštěný, ani příliš kondenzovaný. Způsob vyjadřování vyvolává uvolněnější vazbu, ač zároveň velmi semknutou.

V ukázce dominuje jednoznačná alegorie, jelikož se celý tváří jako nevinná pohádka, ale ve skutečnosti v sobě má skrytý hlubší smysl. Obsahuje výrazné známky subjektivnosti, beletrizace i estetizace vyjadřování. Je zde snaha o aktualizaci formální stránky a zároveň snaha o ozvláštňení. Jednak trochu netradičním podáním celého textu, dále humorem i emocionalitou. Nechybí ani řečnické otázky či přirovnávání, metafory, metonymie, personifikace, epitety či dokonce i užití hovornějších výrazů, ač s mírou.

Jedná se zkrátka o vytříbený text, jenž vrcholí velmi jednoduchou, leč o to logičtější, ale možná zároveň i překvapivější pointou. Pro pohádku je to jistě dobrý konec, ale čtenáře to jistě dovede k zamyšlení, zda je to dobrý konec i pro příběh, který se za pohádkou skutečně skrývá.

Zastoupení tu má funkce informativní i ovlivňovací a vzhledem k užití uměleckých prvků v jisté míře i funkce estetická.

4.4 Beletristická ukázka čtvrtá

Viz. Příloha M.

Další text zařazený do beletristického útvaru jeví všechny znaky fejetonu. Přednáší aktuální téma z všedního života, jež zábavnou a v tomto případě i ironickou formou duchaplně kritizuje a volá po nápravě. Tyto tendence vrcholí na konci pointou s ironickým nádechem. Ten provází v podstatě celou ukázkou a postupně graduje.

Autor prokazuje schopnost a zkušenost se psaním podobných textů. Ve stavbě textu se nebojí používat delší souvětí a přitom text působí stále srozumitelně. Používá i jednoduché věty dvojčlenné, ovšem souvětí tentokrát lehce převažují. Hypotaxe má

nad parataxí převazu. Přesto text nepůsobí prehuštěný. Větší míra kondenzace než v předchozích ukázkách se tu vyskytuje, především díky dlouhým souvětím. Ovšem ta se autor snaží střídat s větami jednoduššími a využívá například i různé vsuvky.

Také se vyskytuje samozřejmě větší nárůst subjektivity i beletrizace vyjadřování či emocionalita. Nechybí ani aktualizace formální stránky jazyka, což vede k jeho ozvláštňení. Využívány jsou též řečnické otázky, přirovnání či nebo epitety. Podobně jako u ostatních ukázek. Jedna od druhé se příliš neliší. Pouze v určitých detailech. Tento text plní funkci informativní, persvazivní, i estetickou.

4.5 Beletristická ukázka pátá

Viz. Příloha N.

Posledním textem zařazeným do beletristického útvaru je fejeton psaný stejným autorem jako ukázka předchozí. Jedná se o další zábavně, kriticky i ironicky sepsaný text s humorem, v němž vystupují individuální rysy autora. Za to může i výrazná subjektivita, beletrizace a emocionalita vyjádření.

Autorův specifický styl je patrný i ze složení stavby textu, kde opět převládá výrazné množství souvětí dlouhých a složitějších. Jen pro úplnost, i zde převažuje hypotaxe před parataxí, tentokrát v naprosté většině. Souvětí jsou prostřídána s jednoduchými větami dvojjmennými. Je patrné, že autor má co říci. Text tentokrát působí více kondenzovaně než všechny předchozí ukázky.

Patrná je i snaha o aktualizaci a ozvláštňení jazyka, kdy se projevuje autorova schopnost v používání vytříbených jazykových prostředků. Stejně jako v předchozí ukázce se setkáváme s přirovnáním, řečnickými otázkami či epitety a dalšími tropami či figurami. I funkce tohoto textu se nemění.

4.6 Shrnutí beletristických ukázek

Předložené ukázky jsou založeny na struktuře fejetonů, což znamená, že všechny se zabývají nějakým drobným aktuálním tématem pocházejícím z všedního života. Toto téma je poté vtipným, zajímavým, mnohdy neotřelým způsobem zpracováno. Obvyklá je lehčí, zábavnější forma s humorným, ale též ironickým tónem. Poté dochází k vtipné a duchaplné kritice, která je cílená k vyvolání odezvy a též snahy věc napravit. Na konci

obvykle nechybí vyvrcholení neboli pointa. Ta bývá někdy předpokládaná, tušená z textu, ovšem jindy dokáže být velmi překvapivá.

Stylistická struktura by se dala přirovnat k něčemu mezi informačním a hodnotícím stylem, co se stavby a užití vět týče. Dochází zde ke střídání vět jednoduchých dvojčlenných se souvětími, která se vyznačují převahou hypotaxe nad parataxí. Typy vedlejší vět jsou totožné s těmi, které se vyskytly v předcházejících útvarech. Rozdíl je ten, že tady neslouží k přehuštění informacemi, ani k vyjádření kritického stanoviska k problému a ovlivnění tak názoru čtenáře. Spíše doplňující subjektivní stanoviska autora a způsobem, jakým jsou vyjadřovány, též narůstající beletrizaci. Nelze popřít to, že si autoři rádi hrají se skladbou vět a jejich složením. Vyjadřování je vytříbené a jazykové prostředky jsou vybírány pečlivě, záměrně.

Liší se i kondenzovanost textu, která má klesavou tendenci. V beletristickém útvaru se prozatím vyskytla největší míra uvolněné stavby textu. Samozřejmě i tady je využita v určitých případech větší kondenzovat, ale není to tak časté jako v předchozích útvarech.

Kromě již zmíněného nárůstu beletrizace vyjadřování a subjektivity se setkáváme i estetizací či s úmyslnou snahou aktualizace formální stránky vedoucí k ozvláštnění jazyka obrazným vyjádřením skutečnosti. K tomu jsou používány prostředky jako metafory, metonymie, personifikace či epitety, řečnické otázky či přirovnání. Stylizace textů pak zastává především emocionalitu výrazů, humor a výjimkou není ani výskyt alegorických vyjádření.

Tyto texty jednoznačně plní funkci informativní a ovlivňovací, ovšem výjimkou není ani funkce estetická. Ta je podmíněna výskytem prvků stylu uměleckého.

5 Propagační útvar

Propagační útvar, nazýván také jakožto styl reklamy, se v psané formě především vyznačuje tím, že je obrazová část, grafické ztvárnění často primární a doprovodný text sekundární. Jsou zde též patrné vlivy zahraniční reklamy a také sílíci komerce. V mluvené komunikaci je verbální stránka zvýrazněna zvukovou realizací jazyka či hudebním doprovodem. Konkrétně sem lze zařadit již zmíněnou reklamu, ale též inzerci.

Reklama se dnes vyskytuje prakticky všude. V psané podobě jsou to specifické letáčky, reklamní výtisky, reklama v novinách, časopisech a ostatních masmédiích.

Celkový styl i zvolený jazykový materiál vyplývá ze zamýšlené funkce a cíle komunikace. K čtenáři by se jednak měla dostat informace o nové věci či jevu, ale v reklamě jde především o snahu upoutat, přesvědčit adresáty a též působit na jejich rozhodování a ovlivnit je. Základní a též typickou funkcí reklamních textů je výrazná informovanost a cílená persvaze neboli působení, přesvědčování, získávání a též ovlivňování. Cílené a intenzivní přesvědčování může postupně přejít v manipulaci s adresátem. Za stěžejními funkcemi reklamního stylu se skrývá zřejmá komercialita, tedy snaha přesvědčit, prodat a z prodeje pak následně vytěžit, co nejvíce.

Pokud cílená persvaze překračuje přijatelnou mez, následkem je manipulace s adresáty, a tím pádem se reklama stává osobitým typem manipulativního textu. „*Jde především o reklamy, které bývají vytvářeny s ohledem na motivaci a chování adresátů, například používají-li tvůrci reklam argumenty vycházející z touhy po životní harmonii, po trvalých lidských hodnotách, apeluji na pocit jistoty, pohody, úspěchu, a především na zajištění zdraví a jiných životních hodnot.*“¹¹ Není výjimkou, že některé reklamy používají i poukazování na případné tíživé či zlé životní situace a zatěžují nás možnostmi negativních jevů a jejich dopadů.

Stylizace reklamního textu a zvolené výrazové i jazykové prostředky jsou ovlivněny stylovými faktory. Důležitý je typ adresáta neboli takzvaná cílová skupina. Zde může jít buď o široký okruh adresátů, anebo naopak o vytypované

---

¹¹ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 152. ISBN 978-80-247-2979-4.

jednotlivce dle určitých aspektů jako je věk či sociální zařazení. Reklama formou doručované korespondence a zasílané na osobní adresy považují autoři za účinnou.

Snaha o bezprostřednost a též působivost ovlivňuje volbu reklamních výrazů. U psané reklamy je to tvorba verbální stránky s návazností na stránku vizuální. *„Rozhodující je také volba výrazů s ohledem na stručnost, výstižnost sdělení, autoři usilují o přehlednost a jasnost textu, nadto v souvislosti se zvýrazněním pomocí grafického ztvárnění.“*¹²

Cílená persvaze sází na snadnou zapamatovatelnost a též kreativitu vyjádření. Dále se zaměřuje na ovlivňování myšlení adresáta, také působení na jeho city či zdůraznění životních hodnot. V neposlední řadě se bere v úvahu i zdůraznění výhodnosti nabídky související s kladnou reakcí na reklamní sdělení. K tomu všemu je přidána záměrná stylizace přímého kontaktu s adresáty. Při tvorbě reklamního textu je též přihlíženo k tomu, kde bude daná reklama umístěna a také, zda je to forma mluvená či psaná.

Jazykové prostředky stylové vrstvy reklamních textů jsou velice různorodé. Jazykový materiál je vybírán s cílem ozvláštňení textu, aktualizace jazyka či upoutání neobvyklostí vyjádření. Zároveň je však již zřejmá určitá modelovost těchto textů a též opakování se intenzifikujících výrazů. K opakování dochází především u argumentací, pointy či u nápodoby známých výroků.

*„Stylovou vrstvou tvoří tyto jazykové prostředky nebo jevy: prosté nebo metaforické a metonymické přirovnání nebo alegorie, tažené metafory, řečnické otázky, rozmanitá opakování, tropy a figury.“*¹³

Osobitý typ manipulativního textu s různou mírou působení je to, čím se stylově představuje současná podoba české reklamy. Normy jsou volné a stylizace závisí zcela na tvůrci reklamy. Jelikož je ale reklama styl oficiální komunikace, měly by být dodržovány určité normy spisovného jazyka a též kultivované komunikace. Ne vždy tomu tak ale je. Styl reklamních textů je styl progresivně dynamický, kde se snoubí

---

¹² MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 152. ISBN 978-80-247-2979-4.

¹³ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 153. ISBN 978-80-247-2979-4.

opakovanost a určitá stereotypnost s neustálou aktualizací a též kreativitou. Toho se využívá především u obchodní či spotřebitelské reklamy.

„Reklama představuje slohový útvar jazykově stručný, navíc v psaní formě zvýrazněný záměrnou grafikou, v mluvené formě je slovo doplňováno obvykle hudbou. Stylizace bývá heslovitá, větná i souvětňá (např. při tažené metafoře), ale s minimem větných členů, u výrobku bývá zvýrazněno jeho logo jako proklamované a opakované heslo.“¹⁴

Styl publicistický se výrazně proměnil. Zatímco dříve se jednalo o krátký informativní text podobný inzerátu, dnes je reklamní text persvazivní a manipulativní. Výraznou proměnou prošel i styl reklamy, přičemž někdy je to vhodné a pozitivně působící. Jindy se jedná o nevkusnou reklamu, jež je nevhodná a čistě poplatná komercionalitě.

5.1 Propagační ukázka první

Viz. Příloha O.

První ukázka z propagačního útvaru se zabývá reklamou na vozy Peugeot. Reklama dominuje, jak svou velikostí, tak i grafickým zpracováním. Z toho je patrné snaha zaujmout a upoutat adresáta.

Hlavní text je psán velkými, barevně odlišnými písmeny, skládající se ze dvou jednoduchých dvojčlenných vět. První věta oznamuje, o co se jedná. Má funkci informační. Druhá je již působící a persvazivní. Má v adresátovi vzbuzovat pocit, že pokud si nepospíší, mohl by přijít o skvělou nabídku. Text je komerční, kdy se snaží přesvědčit, prodat a vytěžit z prodeje co nejvíc.

Nechybí doplňující obrázek vozu, logo firmy, a také doplňující text. Ten rozvíjí hlavní myšlenku a dokládá tak to, co na nás působilo již z předchozích poutacích vět. Několika jednoduchými dvojčlennými větami a též dvěma podřadnými souvětími jsme informováni o tom, kdy a kde se akce koná a proč ji rozhodně nemáme promeškat.

---

¹⁴ MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalistky*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2011. 289 s., str. 158. ISBN 978-80-247-2979-4.

Reklama také vyzdvihuje to, že můžeme mít „Ten úplně nejlépe vybavený Peugeot v akci“. Z toho tvrzení je zřejmá manipulace a zdůraznění výhodnosti nabídky.

Autor reklamy se zaměřuje na stručnost a výstižnost sdělení. Text je přehledný a jasný, pozitivně laděný. Grafický materiál doplňuje reklamu o zajímavost a neotřelost, ovšem zároveň sází na určitou jednoduchost a decentnost.

5.2 Propagační ukázka druhá

Viz. Příloha P.

Druhá ukázka propagačního útvaru je opět reklama na prodej vozů, tentokrát však značky Toyota.

Porovnáme-li zpracování těchto dvou reklam zaměřené na stejné spotřební odvětví, pak tato druhá reklama má jednoznačně poutavější a křiklavější design. Zatímco první ukázka sází více na jednoduchost, tady se odráží propracovanost a větší pompéznost.

Dozvídáme se, co máme koupit, proč a od koho. Ze slovního spojení úplně vpravo nahoře nám je řečeno, co je na prodej. Poté graficky nejvýraznější věta doplňuje, že je toto vozidlo nejchytřejší, což je patrné využití personifikace a též přirovnání. Nechybí vyzdvižení výhodnosti nabídky, jak za výhodnou cenu získáme bohatou výbavu. Text má tedy jednak funkci informativní, ale znovu je tu výrazná i funkce působící, ovlivňovací, přesvědčovací a také získávací.

Reklama je dále ozvláštněna po textové stránce několika poutavými hesly, jež jsou zapracovaná do důmyslné grafiky. Důraznost těchto hesel tkví v tom, že jsou psána samostatně, díky čemuž vyvolává tím větší komerci a snahu přesvědčit o koupi.

Úplně dole máme také doplňující text, stejně jako u reklamy předchozí. Ten v jednoduchých dvojčlenných větách podává ještě další informace. Ty rozvíjejí hlavní myšlenku a snahu zapůsobit, co nejvíce na adresáta. Zahrnout jej zaručenými argumenty, proč je právě tato nabídka nejlepší.

Celkově v reklamě nechybí ani logo firmy či obrázek luxusního vozu. Z textu je patrná manipulace s adresátem. Textu je více než v první reklamě, přesto se autor snaží vyjádření co nejvíce zpřehlednit a zestručnit. Sdělení je výstižné a objevují se v něm

prvky pozitivní reklamy. Grafický materiál jednoznačně podtrhuje zajímavost a poutavost reklamy.

5.3 Propagační ukázka třetí

Viz. Příloha Q.

Další ukázka propagačního útvaru je reklama na půjčku bez rizika. Reklama opět dominuje svou velikostí i zajímavým grafickým zpracováním, čímž se snaží upoutat adresáta.

Průvodní fotografie poukazuje na to, čeho se reklama týká. Doplnující texty jsou pak výrazné svou personifikací. Použité věty totiž vzbuzují dojem, jako by půjčka byla živá. Je to patrná manipulace, lákadlo, které v adresátovi vzbuzuje pocit důvěry, kdy k němu půjčka sama promlouvá. Text zahrnuje jednoduché dvojčlenné věty, souvětí i heslovitost.

Reklama se snaží působit na adresáty tím, že vytváří prostředí působící na touhy adresátů toužících po životní harmonii, pocitu jistoty, pohody a zajištěnosti. To vše tato reklama slibuje, a tím se stává průkazně manipulativním textem. Kromě toho plní stejné funkce jako předchozí ukázky, tedy informuje, působí, ovlivňuje, též přesvědčuje a snaží se získat adresáta.

5.4 Propagační ukázka čtvrtá

Viz. Příloha R.

Čtvrtá ukázka z propagačního útvaru je reklama na koupi zahradního nábytku. Grafická stránka reklamy zcela dominuje. Idylický obrázek rodinného stolku se čtyřmi židlemi a přírodou za zády napovídá, že cílovou skupinou jsou rodiny. Nejlépe ty se zahradou, kde se bude nový nábytek skvěle vyjímat.

Samotný text láká na předsezónní slevy, takzvaný cenový třesk. Zkrátka sází na to, že adresáta zaujme tím, že má tu možnost pořídit něco levněji, výhodněji. Snaží se zaujmout, za pomoci komerční reklamy přesvědčit k prodeji, a následně z toho co nejvíce vytěžít. Reklama nepoužívá žádné negativní aspekty, naopak předkládá reklamu adresátovi v pozitivně laděném duchu.

Najdeme zde jednoduché věty dvojčlenné a také heslovitost. Kromě použité modelovosti je zde i snaha o ozvláštnění pomocí přirovnání či různých porovnávacích ceníků. Kromě informační funkce, která je zřejmá. Nechybí ani působící, ovlivňující, přeučující a získávací funkce. Kupříkladu tím, jak reklama adresátovi hned několikrát předkládá a různými způsoby zdůrazňuje, jak a kolik ušetří. Lze v tom spatřit opět i určitý způsob manipulace.

5.5 Propagační ukázka pátá

Viz. Příloha S.

Poslední ukázka propagačního útvaru je reklama podobná ukázce předchozí. Jedná se znovu o reklamu, která má upoutat pozornost adresáta a přimět jej ke koupi, tentokrát potravin a věcí do domácnosti. Je to klasický letáček jednoho z velkého množství supermarketů lákající na to, že právě oni mají nejlepší, nejkvalitnější a nejlevnější zboží.

Textová struktura příliš rozmanitá není. Autor sází na stručnost, přehlednost a poskytnutí základní informace. Převažuje tedy heslovitost a jednoduchost vyjadřování. Reklamě vévodí pestré obrázky a barevnost. Stejně jako v předchozí reklamě poukazuje autor na to, kolik toho ušetříme, a jak výhodně nakoupíme. Kromě rozdílů v ceně reklama poutá i počty procent, které značí, o kolik levněji danou věc pořídíme.

Funkci informativní, působící, ovlivňující, přeučující a získávací doplňuje též funkce manipulativní. Jedná se přesně o ten typ reklamy, které jsou vytvářeny tak, aby podněcovaly motivaci adresátů ke koupi, typickými prvky, které poukazují například na to, že je tohle nejkvalitnější pro naši rodinu. To vychází z touhy cílové skupiny zajistit životní harmonii, pocit pohody, zdraví a kvalitních životních hodnot.

5.6 Shrnutí propagačních ukázek

Všechny ukázky z propagačního útvaru mají velmi podobnou strukturu. Největší důraz je kladen na grafickou podobu, která má velmi důležitou úlohu. Je to právě to, co adresáta upoutá a zaujme na první pohled. Přiláká pozornost k tomu, aby si dotyčný reklamu vůbec přečetl. Následuje snaha adresáta přesvědčit, zapůsobit na jeho rozhodování, a v konečném důsledku přesvědčit. Tato snaha přesvědčit, prodat

a prodeje, co nejvíce vytěžit, je zřejmá komercionalita. Kromě ní se v ukázkách objevoval též text manipulativní. Autor takových reklam dobře ví, na co apelovat, na které hodnoty cílové skupiny zapůsobit.

Stavba textů použitých v ukázkách působí vždy bezprostředně, stručně, výstižně, přehledně a jasně. K tomu si často dopomáhají právě zvýrazněním pomocí grafického ztvárnění. Výskyt složitých souvětí bychom hledali jen těžko. Reklama sází na heslovitost, jednoduché věty, případně nesložitá a krátká souvětí. Čím stručnější, tím očividně lepší.

Je patrná určitá modelovost a opakování intenzifikujících výrazů. Zároveň ale jazykový materiál napomáhá k ozvláštnění textu, aktualizaci jazyka a též upoutání neobvyklým vyjádřením. Propagačním útvarům jednoznačně dominují funkce informativní s funkcí persvazivní a též manipulativní.

6 Závěrečné zhodnocení praktických ukázek

Informační útvar se vyznačuje šablonovitostí textu předkládající stručně a věcně informaci o tom co se stalo, kdy a kde se to stalo, kdo to udělal, také proč a jak, bez detailnější analýzy. Způsob předávání nových informací je objektivní a nezaujatý. Texty jsou stručné, přehledné, srozumitelné, a zároveň myšlenkově bohaté. Ze všech rozebíraných útvarů je tento nejvíce kondenzovaný. Využívá všech možných prostředků jako několikanásobné či rozvinuté větné členy, výčtové linie informací, rozvíjející větné členy, apozice konkretizující a převaha souvětí nad větami jednoduchými. Ke kondenzaci přispívá i převaha vedlejších vět, jejichž funkce již byla zmíněna ve shrnutí ukázek informačního útvaru. Dalším výrazným rysem je hojný výskyt přímé řeči ve všech ukázkách. Ty zprostředkovávají názory zainteresovaných osob bez nádechu subjektivnosti. Text zůstává stále objektivní a nestranný. Snaha o ozvláštnění textu nebyla zaznamenána. Autoři se drží schematičnosti. Nevyjadřují svůj osobní názor či postoj. Texty mají funkci informativní.

Komunikačním smyslem hodnotících útvarů není zprostředkovávání nových informací, na rozdíl od informačního útvaru. Tento útvar se naopak zaměřuje na hlubší analýzu již jednou zveřejněné informace. Ta je poté doplněna o další fakta. Autoři se snaží událost osvětlit, rozebrat, posoudit, uvažují o ní a analyzují ji, také vyjadřují různé postoje, ať už vlastní či okolí. Je jim vlastní vhodná argumentace a též snaha o dopátrání všech souvislostí, příčin i důsledků. Stylistická struktura je podobná struktuře textů v předchozím útvaru, co se týče výskytu jednoduchých vět dvojčlenných, souvětí i typů vedlejších vět. Rozdíl je však v tom, že souvětí v tomto útvaru jsou delší, složitější, také obsahují větší počet vedlejších vět, jejichž funkce je převážně objasňující či vysvětlující. Kondenzace textu zde není tak patrná a jednoznačná. Jde spíše o střídání stavby poměrně kondenzované se stavbou uvolněnější. Autor se snaží nepřehlcovat čtenáře informacemi a dát mu tak prostor k přemýšlení. Proto je míra kondenzovanosti menší než v útvaru prvním. Vyskytuje se sice modelovost a automatizace vyjádření, ale prostředky stylové aktualizace a aktivizace převažují. V textu se vyskytují prostředky s nepřímým pojmenováním skutečnosti nebo obměňované prostředky, jejichž funkcí je oživit neobvyklou formou, dále obrazná vyjádření, přirovnání, řečnické otázky, ironie, emocionálnější typ projevu a další stylově aktivní výrazové prostředky. Typické je též prezentace autorových subjektivních stanovisek a rovněž prezentování postojů jiných

osob, které jsou nějak zainteresovány. Argumentace v hodnotícím útvaru je velmi promyšlená a cílená. Zároveň je podložena zvýšenou přesvědčivostí a emotivností. Dominujícími funkcemi jsou funkce přesvědčovací, působící, získávací, persvazivní a formativní.

V beletristickém útvaru se vyskytují žánry jako fejeton zabývající se drobným aktuálním tématem z všedního života. Toto téma je zpracováno vtipně, neotřele, zajímavě, podáváno lehčí zábavnou formou s humorným i ironickým podtónem. Výjimkou není vtipná a duchaplná kritika cílená k vyvolání odezvy a též snahy věc napravit s pointou na konci, jak již bylo řečeno výše. Ve stylistické struktuře dochází ke střídání vět jednoduchých dvojčlenných se souvětími. Typy vedlejší vět jsou totožné s těmi, které se vyskytly v předcházejících útvarech. Ovšem zde plní funkci doplnění subjektivní stanoviska autora a též přispívají k narůstající beletrizaci. Vyjadřování v beletristickém útvaru je vytríbené a jazykové prostředky jsou vybírány pečlivě. Porovnáme-li kondenzovanost textu s předchozími útvary, vyskytuje se zde v nejmenší míře. Převahu má uvolněná stavba textu. Patrná je i estetizace a úmyslná snaha aktualizace formální stránky vedoucí k ozvláštňení jazyka. K tomu jsou využívány jako metafory, metonymie, také personifikace či epitety, dále řečnické otázky a přirovnání. Patrná je i emocionalita výrazů, humor a výjimkou není ani alegorické vyjádření. Převažujícími funkcemi jsou funkce informativní a ovlivňovací, ale vyskytuje se i funkce estetická.

Propagační útvar zahrnuje reklamu, která klade velký důraz na grafickou stránku. Ta hraje důležitou úlohu. Díky zajímavému grafickému zpracování dochází k upoutání adresáta. Grafická stránka reklam je velmi rozmanitá. Převažuje zde snaha adresáta přesvědčit a zapůsobit na něj. Převažuje značná míra komerciality a též manipulativního textu. Stavba textů se zaměřuje na bezprostřednost, stručnost, výstižnost, přehlednost a jasnost vyjádření. Reklama dává přednost heslovitosti a jednoduchým větám, případným krátkým souvětím. Stavba je nejuvolněnější ze všech čtyř útvarů. Patrná je i jistá modelovost a opakování intenzifikujících výrazů, ale zároveň je používán jazykový materiál napomáhající k ozvláštňení textu a aktualizaci jazyka. Propagačnímu útvaru dominují funkce informativní, persvazivní a též manipulativní.

7 Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala funkčním využitím syntaktických struktur v publicistickém stylu v jednotlivých publicistických útvarech. K hodnocení bylo nutno rozebrat nejprve každý útvar zvlášť a teprve poté provést komparaci útvarů vzájemně mezi sebou.

Cílem bylo na základě praktických ukázek zhodnotit výrazové prostředky v publicistice. K tomu bylo nejprve nutné nastudovat odbornou literaturu a poté nabyté vědomosti zúročit při rozborech jednotlivých textů a následné komparaci.

Komparaci samotnou jsem pojala tak, že jsem v předchozí kapitole shrnula výsledky jednotlivých útvarů. Jedná se jednak o souhrn charakteristiky na základě praktických rozborů. Zároveň jsem se snažila vyzdvihnout podobnosti či odlišnosti ve vyjadřování, syntaktických i stylistických mezi útvary. Od toho, jakou má text skladbu, se následně odvíjí i to, jakou plní funkci.

Informační útvar se vyznačuje největší modelovostí a automatizací vyjádření. Texty jsou objektivní a nestranné. Hodnotící útvar se naopak snaží ozvláštnit texty aktualizací jazykových prostředků, nechybí analýza s vhodnou argumentací. Tyto texty inklinují k subjektivitě a vyjádření autorova postoje či názoru. V beletristických útvarech narůstá beletrizace vyjádření, zajímavý a neotřelý způsob zpracování. Texty jsou též subjektivní a jejich skladba je velmi vytříbená. Propagační útvary se zaměřují na jednoduchost vyjádření obohacenou grafickou stránkou, která má upoutat pozornost. Zároveň tíhnou k manipulaci s příjemcem.

Tato práce obohatila mé znalosti ve směru funkčního využití syntaktických struktur v publicistickém stylu. Pomohla mi v porozumění toho, jak vlastně fungují texty v novinách, jakou plní funkci. Dospěla jsem díky tomu k závěru, že i v dobách, kterým vládne internetová komunikace, jsou tištěné noviny cenným přínosem pro každého člověka, který se alespoň trochu zajímá o dění kolem sebe.

Seznam použité literatury

ČECHOVÁ, Marie. *Současná stylistika*. Vyd. 1. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008, 381 s. ISBN 978-80-7106-961-4.

GREPL, Miroslav, KARLÍK, Petr. *Skladba spisovné češtiny*. 2. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989, 474 s.

Kolektiv autorů Ústavu českého jazyka Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. *Příruční mluvnice češtiny*. Vyd. druhé opravené. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2012, 799 s. ISBN 978-80-7106-624-8.

Kolektiv pracovníků Ústavu pro jazyk český Akademie věd České republiky. *Pravidla českého pravopisu*. Vyd. 2. Praha: Nakladatelství Academia, 2006, 391 s. ISBN 80-200-1327-X.

MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika českého jazyka*. 1. vyd. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1983, 146 s.

MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika češtiny*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, 84 s. ISBN 978-80-210-4973-4.

MINÁŘOVÁ, Eva. *Stylistika pro žurnalisty*. Vyd. 1. Praha: Grada Publishing, 2011, 289 s. ISBN 978-80-247-2979-4.

MUŽÍKOVÁ, Olga a kol. *Odmaturuj z českého jazyka*. Vyd. třetí doplněné. Brno: Didaktis, 2007, 168 s. ISBN 80-7358-082-9.

SOCHOROVÁ, Marie. Český jazyk v kostce. Vyd. 2. Praha: Fragment, 2009, 224 s.
ISBN 978-80-253-0950-6.

Přílohy

Obsahuje fotografie všech ukázek textů použitých v této práci.

Příloha A: Havel v paragrafech. Zákon o jeho zásluhách prošel. *Mladá Fronta Dnes*. Únor 2012, roč. XXIII, č. 28, s. A3. ISSN 1210-1168.

Příloha B: Co ještě přejmenovat po Havlovi? Prezidenta Klause! *Mladá Fronta Dnes*. Leden 2012, roč. XXIII, č. 11, s. A3. ISSN 1210-1168.

Příloha C: POKORNÝ, Jakub. Než letiště, to radši Havlovo divadlo, řekli lidé v průzkumu. *Mladá Fronta Dnes*. Únor 2012, roč. XXIII, č. 27, s. 1A. ISSN 1210-1168.

Příloha D: STRNADOVÁ, Tereza. „Za chvíli přistaneme na Letišti Václava Havla“. *Mladá Fronta Dnes*. Březen 2012, roč. XXIII, č. 64, s. 2A. ISSN 1210-1168.

Příloha E: NAVARA, Luděk. Listiny Charty, nový český poklad. *Mladá Fronta Dnes*. Březen 2012, roč. XXIII, č. 37, s. 2A. ISSN 1210-1168.

Příloha F: STEIGERWALD, Karel. TMG, Beneš, Havel, tři zásluhy. *Mladá Fronta Dnes*. Březen 2012, roč. XXIII, č. 52, s. A9. ISSN 1210-1168.

Příloha G: KNÍŽÁK, Milan. Česká společnost inklinuje ke kultům osobnosti. *Mladá Fronta Dnes*. Leden 2012, roč. XXIII, č. 7, s. 10A. ISSN 1210-1168.

Příloha H: KOMÁREK, Martin. Havlův pohřeb nebyl žádným kultem. *Mladá Fronta Dnes*. Leden 2012, roč. XXIII, č. 7, s. 10A. ISSN 1210-1168.

Příloha CH: KUBÍK, Jiří. Z Hradu promlouvá advokát potrefených hus. *Mladá Fronta Dnes*. Duben 2012, roč. XXIII, č. 81, s. A13. ISSN 1210-1168.

Příloha I: STEIGERWALD, Karel. Na Hrad patří člověk s věnci a známkami. *Mladá Fronta Dnes*. Duben 2012, roč. XXIII, č., 37 s. 12A. ISSN 1210-1168.

Příloha J: BENDOVIÁ, Jana. Havel se zasloužil. Dobeš také. *Mladá Fronta Dnes*. Únor 2012, roč. XXIII, č., 28 s. 12A. ISSN 1210-1168.

Příloha K: SPÁČILOVÁ, Mirka. Svatý Václav s tváří Havla. To není pieta, jen projev nevkus. *Mladá Fronta Dnes*. Březen 2012, roč. XXIII, č. 67, s. 8A. ISSN 1210-1168.

Příloha L: STEIGERWALD, Karel. Žil byl jeden stát, neměl nás rád. *Mladá Fronta Dnes*. Březen 2012, roč. XXIII, č. 6, s. 10A. ISSN 1210-1168.

Příloha M: KURAS, Benjamin. V české politice se nic neděje. *Mladá Fronta Dnes*. Březen 2012, roč. XXIII, č. 61, s. 8A. ISSN 1210-1168.

Příloha N: KURAS, Benjamin. Demokracii deptá politokracie. *Mladá Fronta Dnes*. Duben 2012, roč. XXIII, č. 90, s. 8A. ISSN 1210-1168.

Příloha O: *Mladá Fronta Dnes*. Leden 2012, roč. XXIII, č. 14, s. A5. ISSN 1210-1168.

Příloha P: *Mladá Fronta Dnes*. Březen 2012, roč. XXIII, č. 69, s. A5. ISSN 1210-1168.

Příloha Q: *Mladá Fronta Dnes*. Leden 2012, roč. XXIII, č. 1, s. D5. ISSN 1210-1168.

Příloha R: *Mladá Fronta Dnes*. Březen 2012, roč. XXIII, č. 70, s. A5. ISSN 1210-1168.

Příloha S: *Mladá Fronta Dnes*. Duben 2012, roč. XXIII, č. 93, s. A5. ISSN 1210-1168.

Havel v paragrafech. Zákon o jeho zásluhách prošel

PRAHA (iDNES.cz) „Václav Havel se zasloužil o svobodu a demokracii,“ zní zákon, který včera schválili poslanci. Trvalo jen něco přes měsíc od exprezidentovy smrti, co se mu dostalo uznání i v právním řádě.

Zákon, který ještě musí potvrdit Senát a prezident Václav Klaus, podpořilo 136 ze 165 přítomných poslanců. Proti bylo 14 komunistů a dva poslanci ČSSD. Někteří komunisté a s nimi tři sociální demokraté se při hlasování zdrželi.

Zákonem politici chtějí uctít památku exprezidenta Václava Havla,

který zemřel v prosinci ve věku 75 let. „Václav Havel patří mezi nejvýznamnější osobnosti v novodobých českých dějinách a určitě mezi nejvýznamnější osobnosti posledního půlstoletí našich dějin,“ zdůvodnil před poslanci návrh premiér a předseda ODS Petr Nečas.

Někteří kritici návrhu zákona tvrdí, že podobné zákony by přijímány být neměly. Protože nezakládají žádná práva ani povinnosti, a obsahově tedy o žádný zákon nejde. Podle Nečase jde však o tradici, která je pro podobnou příležitost vhodná.

Co ještě přejmenovat po Havlovi? Prezidenta Klause!

PRAHA (iDNES.cz, red) Ze vzrušených diskusí, které ulice, školy či dopravní uzly pojmenovat po zesnulém prezidentovi Václavu Havlovi, si udělali legraci internetoví šprýmaři. Na Facebooku rychle přibývají podpisy pod petici žádající, aby se po prvním českém prezidentovi jmenoval prezident současný.

Návrh přejmenovat Václava Klause na Václava Havla je inspirován hlavně spory o to, zda se má po Havlovi jmenovat pražské letiště.

„Tato iniciativa znamená definitivní konec nesmyslným dohadům o přejmenování kdejaké kadibudky jménem Václava Havla. Jméno

Václava Havla musí nést něco majestátního, co bude navždy a věčně přesahovat životy nás běžných smrtelníků, a to je prezidentský úřad,“ vzkazují autoři petice za přejmenování Klause, ke které se jen během včerejška přidalo několik tisíc lidí.

Autoři apelují na parlament, aby ihned přijal zákon, kterým by nejen Václav Klaus, ale i každý budoucí prezident nesl jméno první hlavy státu. „Tímto způsobem pravda

a láska navždy zvítězí nad lží a nenávisť, jak o to Václav Havel celý život usiloval,“ píše se v popisu skupiny.

Ačkoli to autoři nikde výslovně neuvádějí, je to zjevně parodie na plán přejmenovat letiště, s nímž přišel režisér Fero Fenič a v petici ho podpořily desítky tisíc lidí. Nápad se nelíbí některým Havlovým přátelům, podle nichž exprezident bytostně nesnášel létání.

Havel Čtvrtníček

Fero Fenič si z recesistické iniciativy těžkou hlavu nedělá.

„Nemá to žádnou hodnotu, je to jen na úrovni vtípků lidí, kteří sami neumějí nic do-

táhnout do konce, pro něco se obětovat a něco pro tuto společnost udělat,“ řekl serveru iDNES.cz Fero Fenič.

Nejde přitom o první podobný nápad. Například komik Petr Čtvrtníček před několika dny vyzval Čechy, aby mu hlasováním napověděli, zda má svého syna pojmenovat Havel Čtvrtníček. Jeho petice zatím nasbírala přes tři tisíce podpisů.

„Tato iniciativa znamená definitivní konec nesmyslným dohadům o přejmenování kdejaké kadibudky jménem Václava Havla.“

autoři nápadu
na Facebooku

Příloha C: POKORNÝ, Jakub. Než letiště, to radši Havlovo divadlo, řekli lidé v průzkumu. *Mladá Fronta Dnes*. Únor 2012, roč. XXIII, č. 27, s. 1A. ISSN 1210-1168.

Než letiště, to radši Havlovo divadlo, řekli lidé v průzkumu

Přejmenování ruzyňského letiště podporuje **jen 32 procent** lidí

PRAHA (jp) Češi se v prosinci rozloučili s bývalým prezidentem Václavem Havlem přiměřeně a důstojně. V průzkumu agentury Focus pro MF DNES uvedlo na 92 procent dotázaných, že státní pohřeb byl zorganizován dobře.

Uspořádání a průběh zádušní mše schvaluje 86 procent lidí, a to přesto, že Václav Havel nepatřil mezi silně věřící.

Vyhlášení státního smutku považovalo za správné 67 procent lidí.

Průzkum tedy rozptýlil i hlasy oponentů, kteří už poukazovali, že státní smutek, kdy měla zavřeno některá kina a divadla, se do moderní doby nehodí. Jiní dodávali, že pietních aktů bylo mnoho – a navíc se uskutečnily těsně před Vánocemi. Nejvíce státní smutek schvalovala nejstarší generace, kte-

rá ho ostatně pamatuje z doby socialismu (70 procent lidí nad 55 let).

Ve výzkumu ovšem překvapivě vyšlo, že lidé by si spíše přáli pojmenovat po Havlovi divadlo, ulici či školu než zrovna letiště. Vláda přejmenování letiště plánuje, ale podporuje to pouze 32 procent Čechů. „Názory lidí určitě ovlivnilo, že přejmenovat letiště bude poměrně nákladnou záležitostí (vyšlo by to na miliony). Psalo se také, že exprezident nerad létal,“ míní Zdeněk Dytrt z agentury Focus.

Průzkum se ptal i na oblibu Havla. Konkrétně 87 procent lidí si ho váží jako člověka, 67 procent jako politika. Jen sedm procent lidí politickou činnost Havla kritizuje. V průzkumu odpovídalo v polovině ledna 1 022 lidí.

Příloha D: STRNADOVÁ, Tereza. „Za chvíli přistaneme na Letišti Václava Havla“.
Mladá Fronta Dnes. Březen 2012, roč. XXIII, č. 64, s. 2A. ISSN 1210-1168.

„Za chvíli přistaneme na Letišti Václava Havla“

Do konce března vláda schválí návrh, aby pražské letiště neslo jméno zesnulého prezidenta. Petici podepsalo už 82 tisíc lidí

PRAHA Prosim, připejte se, zahajujeme klesání a za pár minut přistaneme na Letišti Václava Havla, uslyší možná už v dubnu cestující v letadlech.

Vláda totiž do konce března projedná – a dá se čekat, že i schválí – návrh ministerstva dopravy, aby ruzyňské letiště neslo jméno loni zesnulého prezidenta Václava Havla.

Vdova Dagmar Havlová tento týden vyjádřila zklamání nad tím, že vláda s připojením jména jejího manžela k názvu letiště váhá. „V zahraničí nejsou výjimkou letiště nesoucí název po významných státnících, mezi které Václav Havel bezpochyby patří,“ řekla.

A ministr dopravy Pavel Dobeš (VV) přiznává: „Je pravda, že to mohlo být rychlejší. Za to nese od-

povědnost i ministerstvo dopravy.“

Nejvíce času podle něj zabrala příprava potřebných právních věcí. „Přejmenování takové instituce není úplně jednoduché. A chystali jsme ve spolupráci s letištěm a jeho akcionářem, ministerstvem financí, také návrh loga, manuál, jak se může používat, a další věci,“ popsal Dobeš.

Celá „akce“ zapracování jména Václava Havla do názvu letiště, všech dokumentů, razítek a také nový nápis na budově vyjde podle ministra nejvýš na pět milionů korun.

„Je pravda, že to mohlo být rychlejší. Za to nese odpovědnost i ministerstvo dopravy.“

Pavel Dobeš, ministr

Návrh je hotový a čeká jen na schválení vlády. Její souhlas v tomto případě stačí. „Premiér řekl, že by to mělo být do konce prvního čtvrtletí, takže do konce března,“ dodal Dobeš, který materiál ukázal minulý týden Dagmar Havlové.

Petici za přejmenování letiště mezitím na internetu podepsalo už více než 82 tisíc lidí.

„Poslední dobou připoujím svůj podpis ve velkém lidé ze zahraničí,“ uvedl autor myšlenky i petice, režisér Fero Fenič. I on je rozčarovaný z „liknavosti české vlády“.

„Celá politická reprezentace

vzdávala Havlovi hold a před kamerami celého světa se skláněla. Ale není schopna pak udělat jeden jasný konkrétní čin,“ kritizuje Fenič. A obává se, aby si chystaný krok Havlova rodina nerozmyslela. „Důstojnost má svoje hranice,“ podotkl.

Havlová na svých webových stránkách ujišťuje, že o Letišti Václava Havla stojí. „Budu i nadále usilovat o uskutečnění myšlenky režiséra Fera Feniče, ke které se připojila i řada světových osobností,“ říká vdova.

A dodává: „Iniciativa a stejně tak spousta dalších návrhů souvisících s odchodem Václava Havla mě utvrzují v přesvědčení, že jeho odkaz zůstává inspirativní nejen pro současné, ale i budoucí generace.“

Tereza Strnadová

Listiny Charty, nový český poklad

O pozůstalost předních českých disidentů **se svedl tichý boj**. Vyhrává Moravské muzeum

BRNO Je to jen obyčejný kus papíru popsaný strojopisem. Navíc s poznámkami psanými rukou.

První pohled: Nic moc.

Druhý: To znám z dějepisu!

Jde o pracovní verzi textu Charty, průlomového dokumentu, který před pětatřiceti lety komunistický režim znejistil v samé podstatě jeho existence. Dokument s vpisky Václava Havla je nyní majetkem Moravského zemského muzea. Patří k němu obrovské množství dalších materiálů z majetku spisovatele Pavla Kohouta. Jejich celková váha: přes dvě tuny.

„Je to neuvěřitelný soubor,“ říká ředitel Martin Reissner, který jej pro Moravské zemské muzeum získal.

Podle odborníků si teprve nyní mnozí začínají uvědomovat unikátnost podobných dokumentů. Nejspíš k tomu přispěla právě i nedávná smrt Václava Havla. O materiály předních českých disidentů se svedl tichý boj. Vyhrává Moravské zemské muzeum.

„Originál Charty je relikvie podobného významu, jaký má pro USA Prohlášení nezávislosti. To bude jednou vystavené na čestném místě,“ říká literární vědec Miroslav

Pavel Kohout se ženou si prohlíží originál Charty v Brně. Foto: ČTK

Balaščík. Jak se dokumenty dostaly právě do Brna? Moravské muzeum už několik let získává archivy spisovatelů a disidentů. Například Jiřího Gruši či Milana Uhdeho. A především unikátní Kohoutův archiv s originálními texty Charty.

„Je mi samozřejmě líto, že tyto materiály neskončily u nás,“ říká Jiří Gruntorád z pražské knihovny Libri prohibiti, v níž je rozsáhlý disidentský archiv, a podobné dokumenty by jej tak logicky rozšířily.

Naposledy rozšířil archiv Moravského zemského muzea předseda

Ústavního soudu a někdejší disident Pavel Rychetský. Ten mu nedávno věnoval tři svazky dokumentů Charty, na které mezitím téměř zapomněl.

„Měl jsem je na chalupě na půdě. Proto to bylo i trochu plesnivé. Vloni jsem hledal úplně jiné věci a našel jsem to tam. Říkal jsem si: To nemá význam. Nakonec jsem je přivezl do Brna, a když jsem viděl, jaký je o to zájem, řekl jsem si: Ať toho mají víc,“ popisuje Rychetský.

Listiny Charty jsou unikátní i tím, že jsou spojeny s pozoruhodnými příběhy. Od samého počátku po nich totiž pásl tajní policisté.

Takže Rychetský „své“ dokumenty ukryl v pražské loděnici, kde měl uloženou kánoi. Pak je přivezl na chalupu k rodičům manželky, kde je ukryl na půdě.

Kohout zase schoval svůj archiv u švýcarského velvyslance, který bydlel v blízkosti. Samozřejmě na něj si tajní policisté netroufli.

Text Charty je nyní vystaven v budově brněnského Ústavního soudu, ale Moravské zemské muzeum plánuje vytvořit speciální pracoviště a expozici.

Luděk Navara

Příloha F: STEIGERWALD, Karel. TGM, Beneš, Havel, tři zásluhy. *Mladá Fronta Dnes*. Březen 2012, roč. XXIII, č. 52, s. A9. ISSN 1210-1168.

TGM, Beneš, Havel, tři zásluhy

Senát schválil zákon, že se prezident V. Havel zasloužil o svobodu a demokracii. Je to už třetí zákon podobného typu. První byl TGM, druhý E. Beneš. Všechny tři zákony vyjadřují úctu republiky významným politikům.

TGM je na tom nejlépe, jeho politický osud je odlehlý, úcta je zdvořilá, trvalá, bez emocí. Výjimečný je, že stál v čele, když republika vznikala. To se opakovat nedá. Má ale i kritiky, že bořil císařství. Někdy zasahoval do demokratické politiky, kterou stvořil, i nedemokraticky. Beneš je na tom hůř. Kritiků má hodně, jeho politické činy jsou rozporuplné. Stál hned dvakrát v čele zániku republiky. To zákon nezmění. Konfliktní je i Havel. Kritizují ho komunisté, že je hubil, i nepřátelé komunistů, že je nehubil. Ti uprostřed ho obdivují za demokracii. Myslím, že Havel by pro zákon nehlasoval. Smysl těch tří zákonů je malý. Možná by stačil jeden: každý pan prezident se zasloužil o stát.

Karel Steigerwald

Česká společnost inklinuje ke kultům osobnosti

Až hysterické projevy kolem pohřbu našeho listopadového prezidenta mně, bohužel, připomněly podobnou událost z roku 1953 – úmrtí Josefa Stalina. I tehdy lidé na ulicích plakali, byl vyhlášen státní smutek, média byla přeplněna velebením Stalina a rozhodně ne všichni byli ke smutku nuceni. Řada lidí propadala tehdy hysterii zcela dobrovolně. O kultu osobnosti se hovoří jako o něčem, co je spjato s diktaturami, ale to, co předvedla část české společnosti, které bohužel podleho i vedení státu, po smrti Václava Havla, je jasným, neoddiskutovatelným projevem kultu osobnosti.

Jsem přesvědčen, že kdyby byl Václav Havel takový, jak nám ho média líčí, tedy téměř svatý, tak by si určitě takový trapně pompézní pohřeb nepřál.

Samá pompéznost

Zádušní mše ve Svatovítském chrámu byla podivným slepencem církevních a civilních prvků. Nejdříve napochodovala kolébavým krokem církevní honorace ve středověkých kostýmech, posléze vpochochovali i vojáci se zástavami (trochu mi to připomínalo svícení praporů a zbraní při křížových válkách) a pak se v projevech střídali zástupci církve a státu.

Nechápal jsem výběr řečníků. Jediný smysl měl projev prezidenta (a teď nemám na mysli obsah, ale pouhý akt projevu) jako Havlova nástupce a současného prvního muže země. Ale už jsem nepochopil, proč ministr zahraničí a bývalá americká ministryně či vsk bylo úplně nejhorší, byla řeč biskupa Václava Malého, který si, podle mého názoru, neprávem utřhl pro sebe prostor k nedůstojnému a zpupnému projevu, jenž se neslučuje s principy církve.

Pompéznost pohřebních akcí musela být podpořena dostatečnou vůlí státních orgánů, které neváhaly ani v této ekonomicky problematické době vynaložit nemalé veřejné prostředky.

Co jsem vůbec nepochopil, byl

Divadlo? Některé tržny vyvolávají rozpaky. Foto: Michal Sváček, MF DNES

odvoz pohřebních květin do Děčína, kde byly poslány sousedním Němcům. Respektoval bych, kdyby věnce a kytice zbarvené neekologických příměsí byly vhozeny v Praze do Vltavy jako symbolické poselství moři (a důstojná smrt květin), ale zdá se, že květinová loď doprovázená davem měla spíše propagační účel, než aby byla pietním rozloučením.

Řada lidí, kteří byli kolem Václava Havla v začátcích, se dnes cítí z politického a veřejného života odstrčena. Tohle je jeden ze způsobů jak se připomenout.

Jsem přesvědčen, že role Václava Havla od podzimu 1989 do prvních červnových svobodných voleb v roce 1990 byla důležitá a asi nezastupitelná. V té době prohlásoval, že nemá zájem o restituce majetku a že jeho jedinou touhou je přivést národ k svobodným volbám a tím jeho státnická role skon-

čí. Nic z toho se však nestalo.

Média propírají pohřeb korejského diktátora, ale analýzu Havlova pohřbu si nikdo nedovolil, alespoň média to nezveřejnila. Nikdo z nás na pohřbu korejského vůdce nebyl, ale z televizní obrazovky na mě ten pohřeb působil uměření než tržna našeho prvního listopadového prezidenta.

Měl jsem k Václavu Havlovi velké výhrady. Považoval jsem ho za špatného státníka, za člověka, který je sebestředný a neschopný reálného uvažování. O tom jsem se několikrát osobně přesvědčil. To však neznamená, že bych mu nepřál důstojný pohřeb, naopak. Když už, bohužel, zesnul, což se při jeho zdravotním stavu dalo očekávat, tak by mi důstojný, neokázalý a vřelý pohřeb připadal daleko vhodnější a smysluplnější než trapně dlouhotrvající a stále nastavované divadlo.

Trochu mě mrzí, že když se už tolik hovoří o Havlových zásluhách, o Chartě 77, že málokdo vzpomene na první oběť Charty, profesora Jana Patočku, jednoho z našich největších moderních filozofů. Patočka byl člověk apolitický a výzvu stanout v čele chartistů přijal jako mravní výzvu a bohužel, jeho křehký a tehdy už poměrně starý organismus tlak neurvalé Státní bezpečnosti nevydržel.

Havel jako světec

Pokud necháme prohlásit Václava Havla za svatého a budeme pořád hysterické tržny při každém výročí jako projev neutuchajícího kultu osobnosti, samozřejmě to vyvolá protitlak těch, kteří nesdílí toto devótní oslavování. A tak místo aby byla role Václava Havla reálně zhodnocena, aby bylo vyzvednuto to, co udělal správně a co bylo pro nás důležité spolu s jeho negativním působením (jak je to běžné u každého kritického hodnocení), a tak byl vázán do reálné historie země, utápíme se v trapných a nereálných tirádách, které většinu lidí brzy znechutí, pokud se tak už nestalo.

Václav Havel po celý život dělal všechno, aby se dostal na výsluní společnosti. Když to nešlo skrze pozitivní vývoj, klidně přijal i roli opačnou, byl s sebou nesla potíže. To mu přidalo hrdinské rysy. Byl podobný nám mnoha v tom, že se nevzdával alkoholu, erotiky a určité měl ještě řadu slabostí, tak jak běžně lidé mívají. Jak jsem již uvedl, a znovu to zdůrazňuji, v určité době se významně zasloužil o změnu naší země. Za to je mu třeba děkovat. Trapným a hysterickým divadlem děkovat nelze. Díky by měl být vřelý a pokud možno tichý.

Ticho potvrzuje lásku a úctu, křiky je odeženou.

Milan Knížák
výtvarník
a hudebník

Havlův pohřeb nebyl žádným kultem

B yly pohřeb Václava Havla a úcta prokazovaná před Vánoce jeho životu a odkazu přiměřené, nebo přehnané? Většina lidí (ať už Havlových přátel, soupeřů nebo i odpůrců) chápala posmrtné pocty jako odpovídající významu jednoho z mála světoznámých Čechů, hrdinu disentu a revoluce. Ozvaly se ale i hlasy, že celá státní „show“ byla trapná. V rozhlasu například odsoudil pohřeb jako přehnaný a roli Václava Klause jako pokrytečkou Havlův přítel Petr Uhl. Milan Knížák ve shora uvedeném článku pro MF DNES mluví dokonce o kultu osobnosti. Srovnává pohřeb ex-prezidenta s trýznou za korejského satrapu Kim Čong-ila.

Knížák je umělec a cítí potřebu jít proti proudu. Zaznamenal jsem však podobné hlasy i od jiných, „neuměleckých“ lidí. Zejména ně-

kteří odpůrci církve a náboženství považovali zádušní mši za nevkusnou (i když od ní nemohli v televizi odtrhnout oči). Jisté se dalo polemizovat o posílání květů, jak Knížák píše, do Německa a dalších detailech smutečních obřadů.

Přesto lze říci, že celkově byly obřady důstojné, přiměřené, upřímné a s kultem osobnosti neměly pranic společného. Proč?

1) Za života byl Václav Havel jako politik tvrdě kritizován. To, že jako státník často selhal, není Knížákův objev, napsal to mnohokrát například tento deník i autor tohoto článku osobně, vždy v konkrétních případech. Připomínat však v den smrti spíše to dobré a pomíjet to špatné, je úctyhodný civilizovaný obyčej. Netýká se jen prezidentů. Milan Knížák by měl být ujištěn, že se bude týkat i jeho, až se odebere na poslední cestu.

2) Václav Havel byl (možná jen shodou okolností, jak sám ironicky říkal) daleko nejvýznamnějším Čechem poslední doby. To, že stál pohřeb podle toho, je pochopitelné. Vřelý a tichý pohřeb, jaký požaduje Knížák, by byl možná krásnější. Jenže takové věci stát neumí. V rámci svých možností se však úctou zhostil dobře. Úctu si zaslouží prezident Klaus, který se dokázal povznést nad osobní rozepře, rivalitu a vzájemné křivdy a Havla ve svých projevech oprávněně ocenil.

3) Nehranou lítost a pohnutí nad smrtí Václava Havla projevily desetitisíce lidí, kteří se s ním přišli rozloučit. Havlova osobnost se stala předmětem rozhovorů a vzpomínek. Setkal jsem se se spoustou lidí, kteří Havla neznali osobně, neznají ani jeho dílo, ale znají jeho ústřední roli při demokratické revoluci. Někteří se mi při-

znali, že při zprávě o jeho smrti (dávno předtím, než začal „kult“) se z ničeho nic rozplakali. Co je však nejdůležitější. Nikdo nepopírá, že v Česku panuje úplná svoboda slova. Kontroverzní názory se navíc cení. Přesto byly hlasy odsuzující smuteční obřady ojedinělé.

Je samozřejmě možné způsobilé rozloučení s Václavem Havlem kritizovat. I příkří kritici jako Knížák mají k tomu prostor. Jestliže drtivá většina lidí mluví jinak, není to žádné spiknutí ani žádný kult. Prostě většina si v tomto případě myslí něco jiného než Milan Knížák.

Martin Komárek
komentátor
MF DNES

Z Hradu promlouvá advokát potrefených hus

Doba je neklidná, napsal prezident Václav Klaus ve svém textu Hra s ohněm (MF DNES, 31. března). A já dodávám: On sám ke klidu či zlepšení pořádků příliš nepomáhá. Naopak. Tam, kde by z pozice autority svého úřadu mohl zakroutit, dát najevo rozhořčení a odsoudit špinavé praktiky, blahosklonně přivírá oči a oznamuje veřejnosti, že „jádro problému je jinde“. Rozuměj: v médiích, která na problémy poukazují.

„Tyto uměle vytvořené a často i několik let staré kauzy mají ničivý důsledek na náš politický systém založený na svobodné soutěži politických stran,“ píše prezident. To, že se na světlo světa dostává špina z politického suterénu, je pro prezidenta větší mor než sama skutečnost, že tento suterén existuje a co všechno obsahuje. Podobně komentoval jen v poslední době například soud s Větem Bárto, viněným z korumpování poslanců, či doložené klientelistické vazby mezi bývalým primátorem Prahy Pavlem Běmem a lobbistou Romanem Janouškem, vyplouvající na povrch skrz staré a nyní uniklé telefonní odposlechy. Ani v jednom případě se česká veřejnost od hlavy svého státu nedozvěděla, že politici svým chováním překročili meze slušnosti a všeobecně akceptovatelná pravidla.

O soudu s Bárto a spol. nám prezident řekl, že „je tato absurdní reality show v přímém přenosu ničivým prvkem vůči politickému systému a všechny dohromady nás to zásadním způsobem poškozují“. O odposlechnutých Bémových telefonátech, uniklých s největší pravděpodobností z BIS, zase pravil, že to „ničí demokracii“.

Srovnávání

Morální autoritou, kterou přirozeně byl Václav Havel, se Klaus očividně rozhodl nebýt. Vyzývá nás, ať bereme politický systém, jaký je, se vším, co k němu patří – a hlavně se v ničem moc neštouat, nedělat „nám to všem“ dobře.

Ano, i takový pragmatik může být hlavou státu. Ostatně prezident je taky jen člověk, žádný světec. Občas může mít i on potíže s vlastní bezúhonností, jak ukázaly případy dvou „padlých“ prezidentů ze sousedství: německého Wulffa a maďarského Schmitta.

Nabízím jedno osobní srovnání. Byl konec roku 2010. MF DNES právě popsala skandální případ tehdejšího ministra Drobila, jehož poradce Knetig žádal po šéfovi státního fondu životního prostředí Michálkovi velmi nestandardní fi-

nanční operace, aby byly peníze na financování Drobilovy další politické kariéry. Michálek si vše nahráł a zveřejnil. Drobil stihl vyhodit z práce Michálka i Knetiga, policie začala případ vyšetřovat, vznikla z něj první vážnější krize ve vládě ní koalici. I proto, že premiér Nečas nejprve Drobila podpořil.

Nic nerešit

Shodou okolností jsem tehdy pořizoval rozhovor s bývalým prezidentem Václavem Havlem a tomuto tématu jsme se nemohli vyhnout. „V těchto dnech jsem musel poprvé zapochybovat o panu Nečasovi. Jeho postoj k aféře pana Drobila se mi totiž jeví jako dost dvojsmyslný. Obhajoba tohoto ministra mě opravdu zklamala,“ řekl tehdy Václav Havel a začal mluvit o dlouhá léta neřešeném problému financování politických stran. Ten byl podle něj už v pozadí mnoha skandálů, Drobilův-Knetigův nevýjimaje. Václav Havel připomněl, že on sám už před mnoha lety navrhl zřízení speciálního Fondu politické kultury u ČNB, přes který by zcela transparentně tekly všechny příjmy a výdaje stran. Nikdy s tím nespěl, ale snažil se o nějaké zlepšení.

Tři dny nato jsem vedl rozhovor se současnou hlavou státu, Václavem Klausem, a téma Drobil bylo pořád žhavé. Taky jsem se ptal ptal na případný problém s financováním stran. Řekl: „To už bychom se poušteli na tenký led. Ono to taky může být narařčená, uměle vyvolaná věc, kterou někdo uměle připravil, a možná tam o žádný problém financí těch či oněch stran nejde.“ Připustil sice, že ve financování stran je zakopaný pes vždycky, ale žádné řešení neexistuje. „To je pouze sen, který prostě není možný.“ Prostě - berme realitu, jaká je, hlavně žádné sny a ideály! Rozhovor s Václavem Klausem se jmenoval příznačně: „S Havlem se pfu už 21 let a 14 dní“. Rozdíl mezi dvěma prezidenty prostě nepřehlédnete. Jeden měl ideály o čisté politice a nikdy se v žádném skandálu „nesmocil“. Ten druhý zažil v politice systém pokřivených financí jako šéf ODS na vlastní kůži. Každý měl jinou zkušenost i názory. Za sebe říkám, že mít na Hradě ne-li rovnou ďáblovu advokáta, pak zcela jistě advokáta potrefených hus není žádná výhra. Pro nikoho z nás.

Jiří Kubík
zástupce
šéfredaktora
MF DNES

Cesta k přímé volbě není důsledkem inteligentního politického rozhodování o tom, co republika přinese blaho. Šlo jen o snahu vyhovět veřejnosti, která je politikou znechucena, přestože ona sama je první příčinou bídných poměrů v politice.

Zbytečná změna

Na Hrad patří jen ten člověk s věnci a známkami

Změna způsobu volby prezidenta byla přivítána s nadšením. Patrně proto, že je to změna bezvýznamná. Na politický provoz v republice nebude mít žádný vliv. Jediným jejím (zbytečným) přínosem je, že se politická reprezentace podrobila všelidovému přesvědčení, že právě tato změna ústavy k něčemu dobrému je. Přímou křiklavá navíta je, že všelidová volba odstraní trapnost a hulvátství, jak je známe z voleb prezidentů ve Sněmovně. Trapnost a hulvátství se leda rozlezuje mezi všelidy, ostatně už tam odedávna mají domovské právo.

Moc plebiscitní versus výkonná

V ústavě jsou nejasnosti a nedostatky, které vyvolávají skutečné politické karamboly, například vše, co se týká pádů a demisí vlády, existence prozatímních vlády či vypisování mimořádných voleb. To jsou témata neefektivní a spletitá. Plodí sice problémy, ale nikoho nepřitahují. Tak se neřeší. Pořádně se neřeší ani ta přímá volba. Prováděcí zákon o praktických otázkách té volby není, a než bude, politika se pořádně zapotí, protože mít prezidenta s plebiscitní politikou silou může mít drtivý vliv na moc výkonnou. Zvláště když jeho pravomoci nebudou dost jasně popsány, případně budou oproti těm už dnes nevelkým ještě omezeny.

Celá ta cesta, po níž se k přímé volbě došlo, není důsledkem inteligentního a hluboce uvážlivého politického rozhodování o tom, co republika přinese blaho. Vůdčí silou byla jen snaha vyhovět veřejnosti, která je politikou znechucena, třebaže by měla být znechucena především sama sebou, protože veřejnost je první příčinou bídných poměrů v politice.

Co to prezident státu je, proč je a co má vlastně dělat? Už od počátku je to jakási ko-

pie starého Habsburka v republikánském kabátě. Je na Hradě jako Habsburk, je to tatíček, dávájí ho na známky, má mít velkou vážnost a úctu jako Habsburk. Moc má prezident malou, stejně malý má vliv na politiku, přesto se jeho úřad považuje za ten nejdůležitější. Do praktické politiky zasahuje jen v krizích, které by nemusely být, kdyby je nevyvo-
lávala nedostatečná ústava.

Úspěšní byli jen TGM a VH

Pád vlád, rozpad koalicí, nově vypsání volby, to jsou obyčejné události, které by mohly klapat jako hodinky i bez prezidenta, nebýt té ústavy. Rozhodující pro všelidy je, že prezident sídlí na Hradě a v Lánech. Lidé také chtějí, aby to byl nějaký profesorský tatíček jako TGM, případně symbol svobody jako Havel. Aby lidu oběma vynadal a jinak aby sloužil a vlídně se třepetal jako ta zástava nad střechami Hradu.

Prezidenti tuto dvojlovnost úřadu neradi snášejí. Říkají: Nebudu kladeč věnců, ale krom toho peskování lidu a politiků jim nic jiného nezůstává. O to větší virvál je při jejich volbě. Na známce chce být kdekdo. Někteří se hlásí sami, jiné navrhnou strany. Jsou to zájemci s velmi rozdílnými vlastnostmi – aby ne, když se přesně neví, co to prezident je, co být má a čemu v republice slouží.

Úspěšní a oblíbení jsou prezidenti, které vyneslo vznikání státu. Takové jsme měli dva, TGM a VH. Oba se proměnili v symbol. Ale stát vzniká jen někdy, většinou je tu požadavek – nikdo neví na co. Prezident politický? Nejpůvodnější figura? Učenec? Je tu vždy i protipožadavek – prezident apolitický. Popularita není nic. Učenec patří do laboratoře. Někdo říká: Chci prezidenta s jasnou politikou. Ale kterou? Tou právě opoziční, nebo tou právě koalici? Jiní hledají dalšího otce národa.

Ale podívejte se na zájemce. Jaké nabízejí kvality?

Bavič, kývač, hulvát, jadrný šlechtic

Jeden vynikl v cestovním ruchu a v televizním bavičství. Druhý zaujme tím, že vždy říká na jedné straně ano, ale na straně druhé ne. Třetí vynikl tím, že se nikdy nevyjádřil vůbec. Nic politického během svého pobytu v politice nevykonal a vynikl proto tím, že nic nepokazil. Další má zásluhy, že byl neopatrným a zábavným průkopníkem hulvátství v politice. Nečekal, kam až to po něm jít dotáhne. Jiný vynikl, že hanobenému šlechtictví vrátil s použitím jadrného jazyka alespoň část obliby.

Hlásí se i ženy. Jedna představuje jasnou politiku jedné strany a žádný malér, což jí část všelidy neodpustí. Druhá by šla na Hrad naopak s jakoukoliv politikou. A tak dále. Podle jakých kritérií, která prospějí státu, si má všelidy vybrat? Tvrdím, že si všelidy vybere z kandidátů stejně jako dřív parlament. Podle právě převládající politiky. Jediné, co o úřadu prezidenta dnes bezpečně víme, je to, že prezident je postava politická. Ví to i všelid. Celá operace se změnou volby byla zbytečná. Nahradila ústavní změny, které jsou opravdu vážné a nestaly se.

Když bude prezidentem kněz nebo kosmonaut, abychom dali bizarní příklad, nestane se moc. Moc totiž až do příští národní katastrofy či obrody nebude sídlit na Hradě. Tam bude ten s věnci a známkami.

Karel Steigerwald
komentátor
MF DNES

Havel se zasloužil. Dobeš také

Václav Havel se zasloužil o svobodu a demokracii.

Tak zní náš nový zákon. Podobný už mají Masaryk, Beneš a Štefánik.

Je to zákon na první pohled zbytečný. Všichni moudří lidé doma i v zahraničí přece vědí, že se Václav Havel zasloužil. Ty zbývající ani zákon nedonutí změnit názor.

Ano, zdánlivě je to zákon zbytečný.

A je správné, že ho budeme mít.

Prý podobné deklarace nepatří do zákonů. Zákony přece upravují naše práva, povinnosti, co smíme, nesmíme, nač máme nárok, čistokrevnými deklaracemi se právní řád jen komplikuje...

Ale jsou tyhle technokratické výtky opravdu tak pádné?

Kdepak. Právo přece vyjadřuje i hodnoty, které společně sdílíme. Nebo je sdílí většina z nás. Svoboda i demokracie k nim patří a Václav Havel se o ně bezpochyby zasloužil. Můžeme tohle přesvědčení, tento hold provždy vytesat do kamene, do svých srdcí, nebo alespoň do Sbírký zákonů.

V Havlově zákoně se odráží smutek i úcta k člověku, který se o naši svobodu, o narovnání našich ohnutých zad zasloužil víc než dřívá většina z nás. Nebyl dokonalý, to ne, „pouze“ se zasloužil o svobodný stát. Je to symbolické gesto vtělené do několika písmen.

A v životě každého společenství, v jeho politice mají symboly velké slovo.

Lex Havel náš už tak komplikovaný svět paragrafů nijak nezatíží. S žádným dalším zákonem si neprotiče. Nikdo se s ním nedostane do křížku. Advokáti jím nebudou šermovat v soudní síni, žalobci nebudou jeho citací mávat obžalovaným před nosem. Je to zákon, který nikoho neomezuje, nic nežadá, nic neukládá. Má jen zmíněný mimořádně důležitý symbolický význam. Sděluje prostou pravdu: Václav Havel se zasloužil o svobodu a demokracii.

A pravda v zákoně neškodí.

Zatímco Václav Havel se zasloužil, Josef Dobeš „by si zasloužil“. Ministroví Brusel zastavil proplácení více než miliardové dotace na dva projekty. Jeden z nich, projekt SPORT, zrušil ministr radši sám. Upřímně, nic jiného nezbyvalo. Smysl projektu, který měl za peníze evropských daňových poplatníků vzdělávat trenéry a učitele tělocviku a vést mládež ke sportová-

ni, chápou jen jeho autoři. Nebo snad opravdu někdo věří, že se za 650 milionů zvýší zdejší konkurenceschopnost, budou-li našinci nabádáni k cvičení televizní reklamou? Už vidím země, jako jsou Finsko či Švédsko, jak se před vysportovaným českým tygrem o svou dosavadní skvělou konkurenceschopnost doslova třesou. Ministr Dobeš není samozřejmě sám, kdo má dotační máslo na hlavě. Europeníze jsou eldorádem pro tunely, malé domů, regionální politické čachry a stavbu golfových hřišť.

Jenže Dobeš vkrácel do politiky se stranou, která si nasadila na hlavu svatozář. A když někdo svatosvatě slibuje, že neřad vymete, nesmí se pak divit, když zklamaní vymetou neřad i s ním.

To ministr Drábek si zase „vysloužil“ oprávněnou kritiku. V čase, kdy Dobeš peníze rozhazuje, on je šetří, až miliardu, díky novému a modernímu systému vyplácení dávek. Fajn. Ale ono to nové a moderní drhne. Někdo dostal peníze pozdě, jiný dvakrát. Ministr sice může předvádět globální úsporu, globálně vyplacených 100 procent dávek a potrestané manažery. Jenže člověka v nouzi, který dostal peníze na nájem a na jídlo opožděně, ta globální bilance asi těžko utěší.

Garde

Jany Bendová
komentátorky
MF DNES

Příloha K: SPÁČILOVÁ, Mirka. Svatý Václav s tváří Havla. To není pieta, jen projev nevkusu. *Mladá Fronta Dnes*. Březen 2012, roč. XXIII, č. 67, s. 8A. ISSN 1210-1168.

Svatý Václav s tváří Havla. To není pieta, jen projev nevkusu

Kronika města Kocourkova je slavně překonána, vítězí kronika města Prachatic.

Pravda, vyhlášení kocourkovští radní zkoušeli hodně rafinované novoty, třeba sázet sůl nebo chytat světlo. Ale kam se hrabou na své prachatické kolegy, kteří chtěli v kapličce vyobrazit svatého Václava s tváří zesnulého prezidenta Václava Havla.

Naštěstí jim to zatrhli památkáři, ale sám fakt, že to někdo myslel vážně, bere Kocourkovu letité výsadní právo na symbol nejaburdnější samosprávy. Navíc pohádkový Kocourkov je smyšlený, i stejnojmenná osada již zanikla, zatímco Prachatice existují. Mají Muzeum krajky, sluneční hodiny, knihovnu, bazén – a taky Svatopetrskou stezku s křížovou cestou. Na její výzdobu vyhlásili soutěž, a třebaže porota byla jiného mínění, z návrhů tří autorů si radní vybrali právě ten, který mimo jiné zobrazoval slavného patrona Země české s Havlovou tváří i s jeho výrokiem o pravdě a lásce. Národní památkový ústav to naštěstí nepovolil; jinak by smělému plánu, vedle něhož i mohutné Letiště Václava Havla bledne závistí, už nic nestálo v cestě.

Cesko si teď láme hlavu, co za pokusem stálo. Konečné stadium šílenství? Přehnaná pieta? Svatokrádežně zbožnění? Nemístný vtip? Umělecká licence? Politická provokace? Ale kdepak, nic než nevkus. Navíc nevkus, jenž by pod pláštěm modernizace tradic mohl potkat i další světece blahosklonně hledící z kapliček, výklenků a božích muk na naše směšné nápady.

Svatý Tomáš by mohl přijmout podobu písničkáře Kluse, svatý Vojtěch zase herce Dyka; beztak pro fanynky už jsou oba dávno „fakt boží“. Za svatého Martina by se jako náhradník hodil zelený spasitel Bursík, za svatou Janu například paní Bobošíková, která se pro blaho národa hodlá obětovat natolik, že by neodmítla břímě prezidentského postu. Svatý František může nosit obličej trenéra Straky, jenž se stal mučedníkem slávistických fanoušků pro svou spartánskou duši, a svatě Barboře by slušela proměnlivá tvářička slečny Škrlové vydávající se v známé kauze za školačku Aničku; tudíž by mohla v nouzi případně zaskočit i za svatou Annu.

Jistě, idoly moderní doby se mnozí geometrickou řadou a těžko lze svatořečít stále další jména, když už je svatých jako máku. Ostatně i svatý Havel, původně irský misionář, chodil světem dříve než kníže Václav. Ale kdybychom tváře světců přemalovávali pokaždé, kdy nás napadne vzdát některému z jejich jmenovců hold, dopadlo by to zejména v téhle zemi hodně kocourkovsky – tedy prachaticky. Svatý Klement by se škraboval Gotwaldův profil, svatý Karel Boromejský by to dotáhl hned na božského Gotta a svatý Jaromír...

Zpět, svatý Jaromír ještě není. Takže alespoň Jágr má šanci.

Očima

Mirky Spáčilové
redaktorky MF DNES

Žil byl jeden stát, neměl nás rád

Haiku dnes začíná svůj oblíbený seriál pohádek pro voliče pod delším společným názvem *Za devatero gorami*, mezi Šumavou a Kérkonošami, byl jedenkrát zlej stát.

Měl pět parlamentních hlav, plival sazby a polykal daně. Rád chrлил oheň a zvýšenou daňovou zátěž. Měl ale i jiné triky, jak voliče trýznit. Špatně hlídál registraci automobilů. Kašlal na to, byl rájem kradených aut s platnými dokumenty. Když se na to přišlo, plakal, kdo kradené auto v dobré víře koupil, nikoliv kdo ho ve zlé víře ukradl. Přitom auto z nebe nepadá, má výrobce, všeli-jaká čísla, dokumenty o koupi a prodeji – když ho někdo koupil, musel ho jiný prodat. Na tyto okolnosti zlý stát kašlal, není prej policajt. Marné bylo úpění voličů, že má bedlivě hlídat, kdo přihlašuje kradené auto. Má na to úřad, odborníky, plive spousty předpisů. Rád ale toleruje lumpy a trestá poškozené. On uzná ukradené auto za neukradené, legalizuje to, následky nejsou poškození, stát se směje.

O tom, jak lehce je možné v tom státě ukradnout cizí nemovitost, jsme psali minule. Dnes přidáme, jak ten stát s těmi pěti hlavami řadí mezi studenty. Nechá je léta studovat na podivných školách. Žáky to stojí peníze, úsilí, čas. A jednoho dne pět hlav konsenzuálně

zasyčí: čáry máry, škola fuč, táhni pryč. Důvodem je, že stát léta nechal bez povšimnutí, že někteří učitelé šmelí a podvádějí. Nechal studenty v dobré víře, že jejich škola je opravdu vysoká, darebáky zase, že to nepraskne. Když to konečně prasklo, ačkoliv to kdekdo věděl dávno, darebáci ze školy včas utekli. Dnes už asi podvádějí jinde, potrestání jsou žáci, kteří nic neprovedli. Pět hlav státu se jim sklebí.

Až na jednoho zločaroděje Dobeše, který chce křivdu z žáků sejmut. Porušuje tím zákony, křičí další hlavy, a formulují tak přesně politický problém zlého státu: zákony se dodržují jen tehdy, když škodí lidem. Kdo je poruší či obejde, aby neškodily, sklídí oprávněný hněv. Ne však vždy. Jindy zas se zákonů dbát nemusí, protože je mínění, že se tak koná vyšší dobro, než zákon zmůže.

Shrnuto: ve zlé zemi se netrestají učitelé, kteří podvádějí, nýbrž nevinní žáci. Těm školu podle zákona sebe-

rou. Nikdo přítom ani nepřihledne, kolik doktorů práv z let komunismu poletuje jako dravci tou zemí. Dělají, že výuka práva za komunistů byla lepší než za podvodníků v Plzni. A rať, rvou pa-nenské maso lidí.

Tak to ve zlé zemi rádo chodilo. Cílem nebylo, aby se žilo v bezpečí a v právu. Cílem byla rvačka hlav. Rafaly po sobě, ohlodávaly se, zkoušely se zadávat. Dělaly proto ustavičné spolky, dvě proti třem, jindy zas dvě proti dvěma za chechtotu té třetí. Někdy rafaly jen tak, do vzduchu. Z pokousaných krků tekla korupční krev, krajina potřísněna krví nevinně zakousnutých, auta evidována halabala, nemovitosti kradený nazdařbůh, studenti všech škol státu se třásli. Nepodvádí se na naší škole taky? Neocitneme se najednou na suchu? Podezřavě hleděli na své pedagogy: Jsou to taky darebáci?

Každá pohádka má dobrý konec, i ta naše. Hlavy syčely, kradly a vylamovaly si zuby na problémech, které samy vytvořily a které jinde nemají. A tak se voliči zvedli a šli bydlet do zemí levných vajíček za horami.

Příště: Jak zlý stát slezl z pece a šel za voliči do světa na vandru.

Haiku

Karla Steigerwalda
komentátora
MF DNES

V české politice se nic neděje

Vůbec nic se v ní neděje, sdělil mně nedávno anglický kamarád, který v České republice už dvacet lež žije a podniká. „Teda pokud nepočítáš to,“ řekl po chvíli přemýšlení, „že úplatky na státní zakázky dostoupily výše sedmdesáti procent celkové transakční hodnoty.“ V Saddámově Iráku to prý bývalo tři až čtyři, „jen aby se transakce naolejovala“.

Moc se toho vážně neděje, zato se toho hodně navrhuje, plánuje a chystá.

Zdání se prostituce. Nikoli těch sedmdesát procent úplateků. Ta opravdická, poctivá. Jak? Snadno. Na kontrolu, kolik si která holka vydělá, komu dává za kolik a komu zadarmo, a na vybrání jejich daní se zaměstná několik tisíc náruživých inspektorů. Ideální práce pro propuštěné učitele, kterých údajně nakonec určité nebude sedmnáct tisíc, ale nanejvýš šestnáct tisíc, ujišťuje nejlepší český ministr školství v živé paměti.

Nově zdaňované odvětví s chronickým nedostatkem pracovních sil určitě nabídne vhodné pracovní příležitosti i propuštěným učitelkám. Které jiné ministerstvo by se tím taky mělo zabývat, je to přece tělovýchova.

Komunistická strana se po tolika letech konečně zakáže. Jejímú třináctiprocentnímu voličstvu nezbude než volit sociální demokracii, která se tím navždy stane nedostižně nejsilnější stranou a už nikdo nikdy nebude muset se-

stavovat trapné koalice. A hlavně si nikdo nevšimne, že se tím na české politice něco změnilo. Kmotřící změni stranickou příslušnost a úplatky se snad už moc zvedat nemohou. Nebo mohou?

Po prozření, že z politiky se stalo povolání ostudné a nedůstojné a nezbyvá zde nikdo, s kým by se dala nezbabrat pravicová politika, a že navíc se Evropská unie už hrouť sama od sebe a nepotřebuje další požduchování, bestsellerový spisovatel Václav Klaus, aby držel tempo se svým předchůdcem Václavem Havlem, povýší na knihovníka a ředitele studijního ústavu.

Snad mu konečně zbude čas pustit se do dokumentárního díla, které nám zůstal Václav Havel dlužen: jak spolu zbavili komunisty moci a předal ji komunistům. I film se z toho třeba udělá. A cenu dostane.

Ale možná to už nebude zapotřebí, lidu je to lhostejné, paměť má krátkou a daleko největší preference z prezidentských kandidátů dává bývalému komunistovi. Je to, pravda, komunista, který se zastyděl a omluvil a vyslovil pokání, za což ho chválí a oceňují i samotné oběti komunismu. Ale už to, že ho po tichém a pohodlném uklizení do Evropské banky pro obnovu a rozvoj v Londýně vůbec může prezidentská kandidatura napadnout, svědčí, ne-li o nepřímnosti pokání, tak přinejmenším o absenci soudnosti.

Jenže soudnost nepatřila nikdy mezi silné stránky českých prezidentů.

S úlevou, že už se nebudou muset nikdy obtěžovat volit, protože vážně není koho, sledují momentálně čeští občané televizní seriál, v němž sebestrkačský poslanec Jaroslav Škárka touží za každou cenu do vězení, zatímco se ho obětavý kamarád Vít Bárta snaží zachránit ujištěním, že vážně nešlo o úplatek, nýbrž o půjčku, a že půl milionu je pro něho něco jako pěti-stovka. Jako by to s náhle oživlým dávným dramatickým talentem psal sám Radek John.

Nejnapínavější bude rozuzlení soudcova dilematu: jestliže neodsoudí neformálního šéfa Věcí veřejných Víta Bárta, nebude muset obžalovat poslankyni Kristýnu Kočí z krivého nařčení a klamání soudu? A zdalipak to ta chudinka vůbec tuší?

Jen se divím, jak může mít v České republice při takové zábavě ještě vůbec někdo bílou náladu?

Big Ben

Benamina Kurase spisovatele

Demokracii deptá politikokracie

Že demokracie má na kahánku, zjišťuje už i český prezident, dlouho před ostatními evropskými politiky, ale s velkým zpožděním za každým běžným evropským občanem. Pražský hrad musí být asi obestřen nějakou virtuální mlhou, že se odtamtud zdá tlak na demokracii odehrávat v jakési „virtuální rovině“, kde (slovy Václava Klause v MFD) „mediokracie pohlcuje demokracii, útočí na politický systém, snaží se přeměnit sociální neklid v chaos a připravuje půdu pro nástup sil chtějících zemi dostat na jinou cestu“.

Marně i při čtvrtém a pátém čtení prezidentova pozoruhodného textu a se záměrným časovým odstupem v naději na uvěření svým očím hledám nějaký kontext, z něhož by se tyto výroky zdály být vyjmuté, jak se vykladačům prezidentových výroků často stává. Při absenci takového kontextu mně nezbyvá než si povzdechnout, že kráčeje ve stopách svého předchůdce, i tento prezident zabloudil z reality do nějakého toho virtuálu.

Tlak na demokracii není virtuální, nýbrž skutečný. Nevykonávají jej média, nýbrž politici, dnes už téměř všichni ve všech evropských zemích a už téměř dvě desetiletí. Že to tak dlouho vydržela, je zázrak. Vytvořili si politickou třídu, štědře placenou z daní svých

poddaných, ale zcela odtrženou od jejich potřeb a nadějí a soustavně zapomínající volební sliby.

V jejich rukách demokracie přestala být srozumitelně diskutovanou soutěží idejí, zájmů a řádů, mezi nimiž by voliči měli na vybranou. Stala se utopickou „třetí cestou“, v níž se prvky kapitalismu a socialismu téměř nerozlišitelně prolínají v onom jakémsi virtuálu, na němž volba té či oné strany, toho či onoho politika nic nemění.

Politici všech barev přetvořili demokracii v systém, v němž takzvané pravicové strany vykonávají tutéž politiku jako takzvané socialistické, takže v něm už nikoho nepřekvapí, když uprostřed krize rádoby pravicové vlády rádooby nejpravivovější česká strana veřejně a bez uzardění přemýšlí o koalici se socialisty.

Systém propojující všechny strany na tytéž mafiánské nebo megakorporační zájmy mrzačící svobodu trhu a znesnadňující

drobné a střední podnikání. Systém, nad jehož nezměnitelností bdí nevolná a neodvolatelná třída evropských byrokratů a jejich lokálních úřadů, správ a organizací prorůstajících jako břečtan do každé skuliny života každého Evropana. Systém neúčinný jinak než neustálým zvyšováním daní až do zbídačení všech. Ovšem s výjimkou oné třídy politické a na ni nesydatě přilepených mafiánských skupin bohatnoucích odsáváním peněz z kapes bezbranných občanů všech sociálních tříd a politických přesvědčení.

V takovém systému zůstávají svobodná média poslední a jedinou opozicí, díky níž jej alespoň začínáme vnímat a chápat, nemůžeme-li už na něm nic změnit. Alternativou k medializaci, jakkoli nepřijemně senzacechtivé a emoce bouřící, je bezmocně přihlížet demontáži posledních zbytků demokracie znemravnělou politickou třídou.

I kdyby demokracii nakonec nedokázalo ubránit ani svobodné reportérství, přezdívat jim „zpravodajsko-mediální hry namířené na likvidaci podstaty našeho politického systému“, není od hlavy státu ani zodpovědné ani racionální.

Big Ben

Benjamina Kurase
spisovatele

www.peugeot.cz

**ZA ŠEST
DNÍ ZAČNE**

**7 DNÍ
PEUGEOT**

**RYCHLEJŠÍ
BEROU NEJLEPŠÍ
VÝBAVU**

PEUGEOT partner Total. PEUGEOT FINANCE
Foto je pouze ilustrační. Spotřeba (l/100 km) a emise CO₂ (g/km) pro motor 1,4 75 k:
městský provoz 6,6/199, mimoměstský provoz 5,0/118, kombinovaný provoz 6,4/149

Je to skutečně tak. Vždy jeden model za jednu cenu. Rozdíl je ve výbavě. Za stejné peníze tak můžete mít i ten úplně nejlépe vybavený Peugeot v akci. Záleží na tom, jak rychlí budete. 7 dní Peugeot trvá od 23. do 29. ledna, tedy i o víkendu. Připravte se, ať stihnete vozy s nejlepší výbavou.

PEUGEOT
MOTOR & ENOTIG

Nový **YARIS**

**Nejchytřejší
ze třídy**

TOYOTA
VŽDY
LEPŠÍ CESTA

EURO NCAP
www.euroncap.com
★★★★★

Nový Yaris za **229 900 Kč***
S BOHATOU VÝBAVOU V CENĚ

- ✓ Klimatizace
- ✓ Multimediální systém
- ✓ Stabilizační systém VSC
- ✓ 7 airbagů
- ✓ Centrální dálkové zamykání

**5 555 Kč
akontace
i splátka**

**Parkovací
kamera**

**30 000 Kč
bonus za
ojetý vůz**

Kombinovaná spotřeba 3,9–5,5 l/100 km a emise CO₂ 104–127 g/km. Nabídka je limitovaná. Zobrazený vůz může mít prvky příplatkové výbavy. Reprezentativní příklad podmínek úvěru Toyota Genio „5555“ pro spotřebitele na vozidlo Toyota Yaris 1,0i VVT-i 3dv Active v ceně 259 900 Kč včetně DPH s úhradou části kupní ceny z vlastních zdrojů ve výši 5 555 Kč. Výše úvěru 254 345 Kč, splátka jistiny úvěru s úrokem 4 793 Kč měsíčně, vstupní poplatek 0 Kč, celková částka splatná spotřebitelem bez pojistného 345 096 Kč, RPSN 11,92 %, výplývací úroková sazba 10,65 % p. a., doba trvání spotřebitelského úvěru 72 měsíců. Splátka komplexního pojištění sjednaného jako doplňková služba 762 Kč měsíčně. * Cena zahrnuje bonus 30 000 Kč při výkupu vašeho ojetého vozu.

800 521 521
www.kb.cz

Producent Půjčka bez rizika
MOS DAY NITE

PRODUCENT

Proměním
ve skutečnost
i přání, která
se nevešla pod
stromček

Zdarma
pojištění proti
neschopnosti
splácet po celou
dobu úvěru

Jsem vaše
Půjčka bez rizika

- půjčka od 30 000 Kč do 2 500 000 Kč bez zajištění
- možnost předčasného splacení bez dalších nákladů

fincentrum
Banka roku 2011

 KB

■ Pojištění se vztahuje na případy úmrtí, plné invalidity, pracovní neschopnosti a ztráty zaměstnání.

Jarní CENOVÝ TRĚSK!

Mimořádné předsezónní slevy na zahradní techniku a nábytek.

Nábytková sestava DALBY (švédská borovice)

12 490 Kč
Sleva: **-4 500 Kč**
Předsezónní cena: **7 990 Kč**

Každé druhé křeslo **ZDARMA**
ke každé sestavě

Příklady předsezónních slev u nábytkových sestav z různých materiálů:

Sestava nábytku	Prostředí (Kč)	Předsezónní SLEVA (Kč)	Předsezónní CENA (Kč)
Švédská borovice KWA			
Stůl Sofia + 4x Dalby	12 490	-4 500	7 990
Stůl Tina + 6x Dalby	19 720	-6 450	13 270
Tropické meranti			
Stůl Riviera + 4x Monaco	27 950	-8 280	19 070
Stůl Riviera + 4x Victoria	28 030	-8 620	19 410
Luxurní teak			
Stůl Gentle + 4x křeslo Gentle	32 980	-9 180	23 800
Stůl Gentle + 6x křeslo Gentle	44 560	-14 970	29 590
Elegantní ratan			
Stůl Claudia + 4x křeslo Claudia	21 290	-7 300	13 990
Stůl Claudia + 6x křeslo Claudia	28 590	-10 950	17 640
Moderní hliník			
Stůl Angela + 4x křeslo Angela	16 500	-4 860	11 640
Stůl Angela + 6x křeslo Angela	24 300	-8 760	15 540

Toto jsou pouze příklady. Sestavy na Vaši zahradu si pochopitelně můžete libovolně nakombinovat z různých nábytkových prvků podle vlastních představ.

Více podrobností na dalších stranách této přílohy →

Nabízíme zahradní nábytek z těchto materiálů:

- Tropické meranti
- Švédská borovice KWA
- Odolný teak
- Lehký hliník
- Moderní umělý ratan

Předsezónní slevy na všech 63 nábytkových prvků

37 typů polstrovaných potahů ve 14 různých atraktivních dezénech:

- Potahy na lehátka, křesla i houpačky
- Tloušťka potahů 5 – 8 cm
- Voděodolné, pratelné, se zipem, s pošťárky, oboustranné

www.mountfield.cz   otevřeno i v neděli

Mountfield

INTERSPAR

Kvalitně pro rodinu

Nezapomeňte od 20. 4. do 22. 4. přijít uplatnit svůj slevový kupon na 20% slevu, který jste získali od 13. 4. do 15. 4. nákupem nad 1000 Kč v hypermarketech Interspar a supermarketech Spar.

Paprika žlutá
1 kg

-41%
~~59⁹⁰~~
34⁹⁰

Cerstvěji už to neide

Nescafé Dolce Gusto
různé druhy
96 – 304 g
(od 32,86 Kč/100 g)

-23%
~~129⁹⁰~~
99⁹⁰

Pampers dětské pleny
– economy
– premium
různé druhy
48 – 80 ks
(od 3,50 Kč/1 ks)

-20%
~~349⁹⁰~~
279⁹⁰

Kofola
– Original
– Extra bylinková
1,5 l
(= 8,60 Kč/1 l)

-41%
~~21⁹⁰~~
12⁹⁰

Vodka F. J.
37,5%, 0,5 l
(= 179,80 Kč/1 l)

-21%
~~114⁹⁰~~
89⁹⁰

Žehličí prkno Easy Toro
rozměry: 105 x 30 cm,
odkládací plocha na žehličku,
materiál potahu:
100% bavlna,
nastavitelná výška
do 90 cm,
1 ks

-40%
~~499⁹⁰~~
299⁹⁰

Z NAŠÍ GASTRONOMIE Restaurace

18. 4. – 22. 4. 2012 **18. 4. – 22. 4. 2012**

Španělský ptáček, houskový knedlík nebo rýže
125 g

69,-

Viedeňský telecí řízek, petrželové brambory
150 g

89,-

Platí pro Interspar Brno – Viděňák, Česká Bělá, Brno – Šumperk, Brno – Kralupy, Cháb, Jablonka, Lázně, Opatovice, Praha – Sobotka.

Nabídka platí v hypermarketech Interspar od 19. 4. 2012 do 22. 4. 2012 nebo do vyčerpání zásob. Odběr možný pouze v rozsahu odpovídajícím potřebám běžné domácnosti. Písmo na tliskové chyby a chyby v sazbě vyhrazeno. Seznam poboček naleznete na www.interspar.cz.

www.interspar.cz